БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 172 (18.050). ● 25 июль 1981 йил, шанба ● Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ЖАМИЯТИМИЗНИНГ ИНСОНПАРВАРЛИГИ

Ҳозир мамлакатимиз, унинг ҳамма халқлари КПСС XXVI съезди ғоялари таъсири остида яшамоқдалар. Партиянинг режаларида мужассамлашган мана шу чинакам инсонпарварлик ғоялари меҳнатчиларни шонли ишларга руҳлантирмоқда, уларнинг коммунистик қурилишда янги чўққиларни эгаллашга интилишини кучайтирмоқда.

К. Маркс коммунизмни реал инсонпарварлик, деб атаган эди. Ленин партияси совет халқининг эзгу мақсад сари ҳаракат йўлларини белгилар экан, мамлакатнинг иқтисодий, илмий-техникавий ва маънавий имкониятларидан ҳар томонлама фойдаланишга интилиб, коммунистик истиқболни яқинлаштирмоқда. Етук социалистик жамиятимизда олға томон силжиган сайин шахсни камол топтириш, умумхалқ бахт-саодати йўлида амалга оширилаётган юксак инсонпарварлик ғояларининг моҳияти тўлиқроқ намоён бўлмоқда. Халқ хўжалиги совет кишиларининг фаровонлигини ошириш билан боғлиқ бўлган хилма-хил вазифалар томон янада чуқурроқ буриб юборилаётганлиги, КПСС XXVI съезди ўртага ташлаган — конкрет инсон тўғрисида конкрет ғамхўрлик шиори партиямиз сиёсати инсонпарварлигининг жуда яққол далилидир.

КПСС халқ турмушининг ҳамма соҳаларини яхшилашни, унинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини янада тўла-тўкис қондиришни таъминлашни ўз фаолиятининг бош маъноси деб билади. Ҳозирги беш йилликда бу соҳада кўп иш қилинмоқда. Мамлакатнинг миллий даромадида истеъмол фондининг салмоғи ортиб бормоқда. Махсус озиқ-овқат программасини ишлаб чиқишга киришилди. Халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва сифатини оширишга, маиший хизматни ривожлантиришга биринчи даражали аҳамият берилмоқда. КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг яқинда қабул қилган қарорларида болалари бўлган оилаларга давлат ёрдамини кучайтириш, аҳолининг социал таъминотини янада яхшилаш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди. Ўнинчи чақириқ СССР Олий Советининг бешинчи сессиясида қабул қилинган ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг уй-жой тўғрисидаги қонун асосларини бутун халқ маъқуллади.

Социалистик инсонпарварлик — реал, фаол инсонпарварликдир. КПСС совет кишиларини мамлакатнинг тежамкор хўжайинлари эканини сезиш руҳида тарбияламоқда, моддий ва маданий неъматларни кўпайтириш манбаи бўлган меҳнатга муҳаббат ва ҳурмат туйғуларини сингдирмоқда. Партия коммунизм бинокорларининг ҳаётий позициясини шакллантирар экан, уларнинг ўзлари танлаб олган соҳадаги меҳнатни ҳар бир кишининг вазифаси ва шон-шараф иши каби ижтимоий фойдали фаолият, деб баҳолайди.

Бизнинг олижаноб мақсадларимиз совет кишиларининг осойишта, муносиб, бахтиёр яшашларига ва муваффақиятли ишлашларига халақит бераётган жамият манфаатларига зид ходисаларга, ножўя ишларга, ҳаракатларга қарши муросасиз курашишдан ажралмасдир.

«... Текинхўрлик, порахўрлик, чайқовчиликка, меҳнатсиз даромад қиладиганларга, социалистик мулкка кўз олайтиришларга олиб борадиган ҳар қандай йўлларни барча ташкилий, молиявий, юридик воситалар ёрдамида маҳкам беркитиб ташлаш керак», — деди ўртоқ Л. И. Брежнев партия XXVI съездида КПСС Марказий Комитети номидан қилган Ҳисобот докладида.

Партиямизнинг бутун сиёсати социал-иқтисодий ўзгартишларни янги инсонни вояга етказиш, шахсни ҳар тарафлама камол топтириш вазифаларини ҳал этиш билан чамбарчас боғлаш асосига қурилмоқда. Чунончи, ҳозирги беш йилликда ҳам мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг конкрет вазифалари билан бир қаторда жамиятнинг маънавий бойликларини янада ўстиришга, одамларнинг маълумотини оширишга, кадрларнинг касбкор тайёргарлигини яхшилашга қаратиладиган тадбирлар системаси ишлаб чиқилди. Партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари, коллективлар ихтиёрида ҳар бир гражданнинг ўз қобилиятини, истеъдодини яхшироқ намоён этишга, одамларни ғоявий матонат, юксак ахлоқий фазилатлар руҳида тарбиялашга кўмаклашиш учун кенг имкониятлар бор.

Етук социализм жамиятининг юксак инсонпарварлиги мамлакат гражданларининг СССР Конституциясида ўзларига бериб қўйилган ҳуқуқларни актив амалга оширишларида ҳам намоён бўлади. Партия демократияни янада ривожлантиришни таъминлайди, меҳнат аҳлининг обрў-эътиборини юқори кўтаради, унинг учун жамият бахт-саодати йўлида ижод қилиш эркинлигини яратиб беради, жамият ишларини идора қилишда меҳнаткашларнинг иштирокини кучайтиради, халқлар дўстлигини мустаҳкамлайди, одамларга коллективизм, саҳийлик ва ўзаро ёрдам туйғусини сингдиради. Бизнинг мамлакатимизда: инсон инсонга — ўртоқ, дўст, биродар деган принцип чиндан ҳам тантана қилмоқда. Коммунизмнинг инсонпарварлик юксак ғоялари ҳозирги воқелигимизда тобора тўла ва чуқур ифодаланиб, омманинг сиёсий активлигини ва меҳнат ғайратини қулф урдирмоқда. Бутун жамиятнинг ҳар бир киши фаровонлиги ҳамда камолоти тўғрисидаги реал ғамхўрлиги ифодаси бўлган социалистик турмуш тарзининг ўзига хос, энг асосий хусусиятлари сифатида мана шу юксак ғояларни пропаганда қилиш янги дунё бинокорларининг ғоявий чиниқишини кучайтиришнинг, гражданлик етуклигини оширишнинг синалган воситаларидан биридир. Шу билан бирга бу — буржуа ва ревизионистик идеологияга қарши курашда, эксплуататорлик тузуми юзага келтирадиган маразларни фош қилишда партия, комсомол, касаба союз ташкилотларининг қудратли қуроли ҳамдир. Социалистик инсонпарварлик эски дунёда ҳукм сурган зўравонлик, террор йўли билан инсонни камситиш, унинг шахсиятини барбод қилиш йўлидаги ҳамма уринишларга қарама-қарши турибди.

Бизнинг инсонпарварлик юксак ғояларимиз ватанпарварлик билан интернационализмнинг бирлигида ҳам намоён бўлмоқда. Совет кишилари жонажон диёрга, социалистик тузумга садоқат туйғусини ўзларида асло бўшаштирмай, айни вақтда ўз интернационал бурчларини шараф билан бажармоқдалар. Биз учун инсонпарварлик ва адолат Америка Қўшма Штатлари ўтказаётган «зўравонлик сиёсати», инглиз империалистларининг Шимолий Ирландиядаги бедодлиги, Исроилнинг Яқин Шарқ районидаги агрессив қароқчилик ҳаракатлари, Чилидаги ҳарбий хунтанинг ёки Жанубий Африка Республикасидаги ирқчи режимнинг жиноятлари каби ғайри-инсоний кўринишларга қарши актив ҳаракат қилиш билан чамбарчас боғланган. Биз ўз озодлиги ва мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган халқларни, урушга қарши, мустаҳкам тинчлик, демократия ва социализм учун курашаётган ҳамма кишиларни қўллаб-қувватлашни инсонпарварлик иши, деб ҳисоблаймиз. Советлар мамлакати гражданларининг бутун эзгу фикр-ўйлари еримизни ядро қулига айлантиришга йўл қўймасликка қаратилгандир.

Коммунизм қураётган совет кишилари партия бошчилигида чинакам инсонпарварлик байроқдорлари бўлиб, тинчлик, социал тараққиёт учун, инсониятнинг порлоқ келажаги учун курашчилар бўлиб ҳаракат қилмоқдалар.

(«ПРАВДА» газетасининг 23 июлдаги бош мақоласи).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

В. В. КУЙБИШЕВ НОМЛИ САМАРҚАНД КООПЕРАТИВ ИНСТИТУТИНИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

СССР матлубот кооперациясига малакали мутахассислар тайёрлаш соҳасидаги хизматлари учун **В. В. Куйбишев номли Самарқанд кооператив институти Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотлансин.**

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1981 йил, 24 июль.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ. Ўрта Чирчиқ районидаги «Северний маяк» колхозида ғўза парваришн уюшқоқлик билан давом эттирилаётир. Дала меҳнаткашлари ишда суръат ва сифат бирлигига эришиш учун курашмоқдалар. Шу туфайли сифатли ишлов берилган ғўзалар барқ уриб ўсиб, ҳосил нишоналарини тобора кўпайтиряпти. Пахтакорлар муҳим агротехника тадбири — чеканкани асосан агрегатлар ёрдамида ўтказишаётир. Чеканка қилишда Йўлдош Ҳасанов ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқда. Суратда: 40 центнерчи Николай Юғай бригадасида чеканка пайти.

А. Абалян фотоси.

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЗАРБДОР ОДИМЛАРИ

СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат планининг 1981 йил биринчи ярмида бажарилиш якунлари тўғрисида

СССР Марказий статистика бошқармасининг ахбороти

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари КПСС XXVI съезди қарорларини амалга ошира бориб, беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини муваффақиятли бажариш, иш самарадорлиги ва сифатини ошириш учун социалистик мусобақани авж олдирдилар ҳамда 1981 йилнинг ўтган ярмида экономикани ва халқ фаровонлигини янада ўстиришни таъминладилар.

I. САНОАТ

Маҳсулотнинг умумий ҳажми ва меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан белгиланган ярим йиллик план бажарилди.

Ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 3,4 процент **ўсди.** Қуйида саноатнинг айрим тармоқларига доир маълумотлар келтирилади.

	1981 йилнинг 1 ярмида 1980 йилнинг 1 ярмига нисбатан ишлаб чиқариш ҳажми процент ҳисобида
Электр энергетика	102
Ёқилғи саноати	102
Қора ва рангли металлургия	100,8
Химия ва нефть химияси саноати	105
Машинасозлик ва металл ишлаш	106
Ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза-қоғоз саноати	103
Бинокорлик материаллари саноати	102
Енгил саноат	103
Озиқ-овқат саноати	100,8
Маданий-маиший, хўжалик ва рўзғор моллари ишлаб чиқариш	106

Меҳнат унумдорлиги 2,6 процент ошди. Ишлаб чиқаришни ўстиришнинг қарийб бешдан тўрт қисмига шу йўл билан эришилди. Саноат маҳсулотининг **таннархи** камайди, **фойда** кўпайди.

Министрликларда ва иттифоқдош республикаларда маҳсулотнинг умумий ҳажми юзасидан белгиланган планнинг бажарилиши, ишлаб чиқаришнинг ва меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръатлари қуйидаги маълумотлардан кўриниб турибди:

	Маҳсулот ҳажми юзасидан ярим йиллик планнинг бажарилиш проценти	1981 йилнинг 1 ярмида 1980 йилнинг 1 ярмига нисбатан процент ҳисобида: Ишлаб чиқариш ҳажми	Меҳнат унумдорлиги
Умумиттифоқ ва иттифоқ-республика министрликлари ва идоралари			
Энергетика ва электрлаштириш	101	102	100,2
Нефть саноати	100,7	102	99
Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати	101	103	102
Газ саноати	103	107	104
Кўмир саноати	100,1	100,1	99
Қора металлургия	102	100,8	99,8
Рангли металлургия	101	100,6	100
Химия саноати	100,6	105	104
Минерал ўғит ишлаб чиқариш	102	108	106
Энергетика машинасозлиги	100,5	102	101
Оғир ва транспорт машинасозлиги	100,7	103	103
Электр-техника саноати	100,7	105	105
Химия ва нефть машинасозлиги	102	104	104
Станоксозлик ва асбобсозлик саноати	100,9	106	106
Приборсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқарув системалари	102	106	107
Автомобиль саноати	100,8	104	104
Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги	102	103	103

(Давоми иккинчи бетда)

МЕҲНАТ РАПОРТЛАРИ

Ўзбекистон ССР Мева-сабзавотчилик хўжалиги министрлигига қарашли саноат корхоналари, бирлашмалар, совхоз-заводлар қабул қилинган социалистик мажбуриятларини бажара бориб маҳсулот реализация қилиш юзасидан етти ойлик планни муддатидан илгари, 24 июлда адо этдилар.

Июль ойи охиригача пландан ташқари олти ярим миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилиб реализация қилинади.

* * *

Жиззах области саноат корхоналарининг коллективлари КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, ўн биринчи беш йиллик биринчи йилини муносиб равишда тугаллаш учун меҳнат вахтасида туриб саноат маҳсулоти реализация қилиш етти ойлик планини 23 июлда муддатидан илгари бажардилар. Ой охиригача планга қўшимча равишда 11 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН ССР ГЕОЛОГИЯ МИНИСТРЛИГИНИНГ ОЛМАЛИҚ ГЕОЛОГИЯ-РАЗВЕДКА ЭКСПЕДИЦИЯСИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон рангли металлургиясининг минерал-хом ашё базасини вужудга келтириш ва ривожлантиришга қўшган катта ҳиссаси учун ҳамда ташкил этилганига 50 йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Геология министрлиги **«Ташкентгеология» бирлашмасининг Олмалиқ геология-разведка экспедицияси** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси И. УСМОНХЎЖАЕВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Г. ҲАЙДАРОВА.

Тошкент шаҳри.
1981 йил 24 июль.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларига биноан, саноатнинг кончилик тармоқлари минерал-хом ашё базасини кенгайтириш юзасидан ўнинчи беш йиллик топшириқларини бажаришга қўшган катта ҳиссалари учун «Самарқандгеология» бирлашмаси Зарафшон комплекс геология-қидирув экспедициясининг бошлиғи Исмоил Маҳмудович **Аббосов**га, «Ташкентгеология» бирлашмаси Олмалиқ геология-разведка экспедициясининг бош геологи Иван Иванович **Дабижа**га, «Ташкентгеология» бирлашмаси Шарқий Қурама геология-разведка экспедициясининг бош геологи Николай Александрович **Ерохин**га, раҳбар кадрлар бошқармасининг бошлиғи Карим **Раҳимов**га, «Ўзбекгидрогеология» бирлашмаси тажриба-методика партиясининг бош геологи Николай Николаевич **Романов**га, «Самарқандгеология» бирлашмаси Жиззах геология-разведка экспедициясининг бошлиғи Мирсодиқ **Тасболтаев**га, «Узбекгидрогеология» бирлашмасининг бош директори Абдуманнон Сирожиддинович **Ҳасанов**га, тажриба-методика экспедициясининг бошлиғи Садир **Хўжаев**га, «Ташкентгеология» бирлашмаси комплекс геология-қидирув экспедициясининг бош геофизики Александр Густавович **Хваловский-Френкел**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган геолог»**; чуқур пармалаш бошқармасининг бошлиғи Анвар **Норматов**га, «Самарқандгеология» бирлашмасининг бош инженери Қудрат **Собиров**га, «Узбекнефтегазгеология» бирлашмасининг бош инженери Борис Владимирович **Телегин**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган инженер»**; «Ташкентгеология» бирлашмаси Олмалиқ геология-разведка экспедициясининг пармаловчи мастери Собит Солиҳович **Зокиров**га, «Узбекнефтегазгеология» бирлашмаси Қорақалпоғистон нефтегазразведка экспедициясининг бошлиғи Абдуманноб **Умаров**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган саноат ходими»**; «Ташкентгеология» бирлашмасининг хўжалик ҳисобидаги ихтисослаштирилган автобазаси бошлиғи Николай Алексеевич **Обухов**га, «Самарқандгеология» бирлашмаси автотранспорт конторасининг бошлиғи Александр Федотович **Пьянзин**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган транспорт ходими»**; «Химгеолнеруд» экспедицияси радиотехника лабораториясининг мудири Александр Федорович **Смольков**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган алоқачи»** фахрий унвони берилди. Ўзбекистон ССР Геология министрлиги ходимларининг бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми план ва социалистик мажбуриятларни бажаришда юксак кўрсаткичларга эришганликлари, жамоат ҳаётида актив қатнашганликлари учун ва савдо ходимлари куни муносабати билан Сурхондарё область Термиз шаҳар савдо бўлимининг сотувчиси Санъат **Акбарова**га, Фарғона область матлубот союзи правлениеси раисининг савдо иши билан шуғулланувчи ўринбосари Василий Иванович **Вихованц**га, «Главсредазирсовхозстрой»нинг «Каршистрой» бошқармаси ишчилар таъминоти бошқармаси бошлиғи Хушвақт **Жавлиев**га, «Джизакстепстрой» бошқармасининг Пахтакор ишчи таъминоти бўлими магазинининг мудири Мели **Эгамбердиев**га, Хоразм область Урганч шаҳар саноат моллари савдоси бўлимининг директори Отабой Қорриевич **Қорриев**га, Қорақалпоғистон АССР Халқобод матлубот жамияти правлениесининг раиси Оқимқул **Керимбердиев**га, Бухоро шаҳар саноат моллари савдоси бўлимининг директори Шоди **Қудратов**га, Жиззах район матлубот жамияти правлениесининг раиси Орзиқул **Маматқулов**га, Бухоро область матлубот союзи кооператив таъминоти ва ёғоч-бинокорлик материаллари улгуржи базасининг директори Хатамбой **Мирзаев**га, Сурхондарё область Сариосиё район матлубот жамияти 31-магазинининг сотувчиси Алимардон **Раҳмонов**га, Қашқадарё область матлубот союзи правлениеси раисининг ўринбосари Йўлдош **Раҳматов**га, Самарқанд область Булунғур район матлубот жамияти правлениесининг раиси Мамашукур **Солиев**га, Самарқанд область ижроия комитети савдо бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Эдуард Федорович **Фишер**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган савдо ходими»** фахрий унвони берди.

ИНСОН ТЎҒРИСИДА, УНИНГ ФАРОВОНЛИГИ ҲАҚИДА ҒАМХЎРЛИК ҚИЛИШ — БОШ ВАЗИФА

24 июль куни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов раислигида аҳоли турмуш маданиятини ошириш республика кенгашининг мажлиси бўлди.

Кенгаш оналик ва болаликни муҳофаза қилиш юзасидан касаба союз ташкилотлари ва соғлиқни сақлаш муассасалари ишини янада яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги масалани кўриб чиқди. Узсовпроф раиси Н. М. Маҳмудова, Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министри А. М. Худойберганов ахборот бердилар. Республиканинг касаба союз ташкилотлари ва медицина муассасалари партия билан ҳукуматнинг доимий ғамхўрлигига таяниб, она ва боланинг сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилиш учун кўп ишларни адо этдилар ва этмоқдалар. Эндиликда соғлиқни сақлаш умумий системасининг мана шу актуал соҳаси мустаҳкам моддий негизга асосланади. Ҳозир Ўзбекистонда 870 та болалар поликлиникаси ва бўлимлари, ихтисослаштирилган 70 та касалхона ишлаб турибди, булар бир вақтнинг ўзида салкам 44 минг болани даволаш учун қабул қила олади. Ёрдамчи туғруқхона муассасалари ва аёллар консультациялари, сутли таомлар ошхоналари кўплаб барпо этилди. Юз минглаб болалар ва оналар ҳар йили касаба союз шифохоналарида саломатликларини мустаҳкамламоқдалар.

Шу билан бирга, кенгашда қайд этиб ўтилганидек, оналик ва болаликни муҳофаза қилишни ташкил этишда ҳали жиддий камчилик ва нуқсонлар мавжуд. Бир қанча областларда бу муҳим соҳага етарлича эътибор берилмаяпти, меҳнат ва турмуш шароитлари, аёллар ва болаларга медицина хизматини яхшилаш ишлари суст бормоқда. Баъзи касалхоналар ва поликлиникаларда профилактика, диагностика ва даволаш тадбирларининг сифати ҳамон паст бўлиб қолмоқда. Энг яхши туғруқхоналар, аёллар консультациялари, болалар медицина муассасаларининг иш тажрибасини умумлаштириш ва оммалаштириш суст бормоқда. Кенгаш қабул қилган тавсияларда камчиликларни бартараф этиш, республикада оналик ва болаликни муҳофаза қилиш сифати ҳамда самарадорлигини оширишнинг конкрет йўллари белгиланди.

Мажлисда дала шийпонларида қишлоқ меҳнаткашларига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш тўғрисидаги масала муҳокама қилинди. Шу масала юзасидан Андижон область партия комитетининг секретари М. Х. Муҳиддинов ва Хоразм область Боғот районидаги Нариманов номли колхоз раиси А. И. Искандаровнинг ахборотлари тингланди. Республиканинг бошқа кўпгина хўжаликларида бўлгани каби Андижон области ва Нариманов номли колхозда ҳам даставвал деҳқонларга тўлиқ маданий-маиший хизмат кўрсатиш учун ва улар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни авж олдириб юбориш учун барча зарур нарсалар билан жиҳозланган типовой дала шийпонлари қурилишига катта эътибор берилмоқда. Шунга қарамай, муҳокамада қатнашган кишилар қайд этиб ўтишганидек, айрим партия комитетлари, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари бир қанча бригада ва звеноларда ҳозиргача қадар ўз дала шийпони йўқлигига тоқат қилиб келмоқдалар, ёз фаслида далаларда банд бўлган колхозчилар билан совхоз ишчиларининг маданий ҳордиқ олиши ва турмуш шароитини яхшилаш ишларини ташкил этиш тўғрисида етарлича ғамхўрлик қилмаяптилар. Кенгаш ҳамма жойда жуда қисқа муддат ичида хўжаликларнинг дала шийпонлари билан таъминланганлигини, деҳқонларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш аҳволини батафсил таҳлил қилишни, мавжуд камчиликларни бартараф этиш, деҳқонлар ўзларининг бўш вақтларидан мазмунли фойдаланишларини таъминлаш, оммавий-сиёсий ва агитация-пропаганда ишларини активлаштириш юзасидан конкрет тадбирларни ишлаб чиқиб амалга оширишни тавсия этди. Дала шийпонларида сиёсий-тарбиявий ишларни ташкил этиш ва деҳқонларга маданий хизмат кўрсатиш тўғрисида низом қабул қилинди.

Ўзбекистон ССР Госкомиздатининг раиси З. И. Есенбоев, «Ўзбекбирлашув» правлениесининг раиси З. Ш. Сирожев, республика Госплани раисининг ўринбосари И. А. Каримов кенгаш мажлисида китоб савдосининг аҳволи ва бу ишни яхшилаш, унинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш тадбирлари тўғрисида ахборот бердилар. Муҳокама чоғида қайд этиб ўтилдики, республикада адабиётни пропаганда қилиш, китобхонлик савиясини ошириш, аҳолини китоблар билан таъминлаш соҳасида муайян ишлар бажарилди. Ўнинчи беш йилликда китоб маҳсулотлари сотиш ўтган беш йилликдагига нисбатан эллик миллион сўмликдан кўпроқ ошди. Ҳозирги пайтда китоблар билан савдо қиладиган 625 та ихтисослаштирилган магазин ва 440 тадан кўпроқ китоб дўконлари ишлаб турибди. Ҳозир ўз сафларида бир миллиондан кўпроқ кишини бирлаштириб турган республика китобхонлар жамиятининг 14 мингдан зиёд бошланғич ташкилотлари меҳнаткашлар ўртасида китобни фаол пропаганда қилиб оммалаштирмоқда. Бироқ, мажлис қатнашчилари айтиб ўтишганидек, китоб савдосида, унинг моддий ва техника базасини мустаҳкамлашда, аҳоли ўртасида китобни пропаганда қилишни ташкил этишда ҳали камчиликлар оз эмас. Республикада китоб савдоси тармоқларини ривожлантириш ҳозирча адабиёт босиб чиқариш суръатларининг ўсишидан ва меҳнаткашларнинг талаб-эҳтиёжларидан сезиларли орқада қолмоқда. Бу қолоқлик қишлоқ жойларда айниқса, кўзга ташланади. Барча область марказларида ва йирик шаҳарларда китоб уйлари барпо этилиши, ҳар бир қишлоқ посёлкасида китоб магазини бўлиши зарур, деб уқтирилади кенгашнинг тавсияларида. Китоб савдосини ташкил этишни изчиллик билан такомиллаштириш, китобхонларнинг адабиётга мунтасил ортиб бораётган эҳтиёжларини тўларок қондириш учун республикада барча имкониятлар мавжуд.

Кенгаш мажлисида Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади. У КПСС XXVI съезди талаблари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмалари ва тавсиялари асосида меҳнаткашларнинг турмуш маданиятини ошириш юзасидан республикада ҳал этилиши лозим бўлган биринчи навбатдаги вазифаларга батафсил тўхталиб ўтди.

Кенгаш ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЗАРБДОР ОДИМЛАРИ

(Бошқ биринчи бетда)

Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш машинасозлиги	103	110	107
Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги	102	103	103
Енгил ва озиқ-овқат саноати машинасозлиги ҳамда рўзғор асбоблари	102	105	105
Ўрмон, целлюлоза-қоғоз ва ёғочсозлик саноати	99,7	103	103
Бинокорлик материаллари саноати	100,6	103	102
Енгил саноат	101	103	104
Озиқ-овқат саноати	102	102	102
Мева-сабзавот хўжалиги	105	97	97
Гўшт ва сут саноати	100,7	99,3	99,1
Балиқ хўжалиги	102	102	103
Тайёрлаш	104	104	102
Медицина саноати	100,9	108	107
Микробиология саноати бош бошқармаси	100,8	108	105
Иттифоқдош республикалар (Иттифоқ қарамоғидаги саноат ҳам шу ҳисобга киради)			
РСФСР	100,9	102,9	102,8
Украина ССР	101	102,8	102,1
Белоруссия ССР	102	104,3	102,1
Ўзбекистон ССР	102	108,0	105,0
Қозоғистон ССР	102	103,6	102,0
Грузия ССР	102	105,2	103,6
Озарбайжон ССР	103	107,0	105,7
Литва ССР	102	104,5	103,8
Молдавия ССР	102	100,0	98,3
Латвия ССР	102	102,6	102,9
Қирғизистон ССР	102	106,2	105,3
Тожикистон ССР	103	108,8	105,6
Арманистон ССР	103	108,7	104,6
Туркманистон ССР	103	102,4	100,4
Эстония ССР	102	102,4	102,9

Маҳсулотнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш қуйидагича бўлди:

	1981 йилнинг 1 ярмида ишлаб чиқарилди	1981 йилнинг 1 ярмида 1980 йилнинг 1 ярмига нисбатан процент ҳисобида
Электр энергия, миллиард киловатт-соат	667	102
Нефть (газ конденсати ҳам шу ҳисобга киради), миллион тонна	301	101
Газ, миллиард кубометр	228	107
Кўмир, миллион тонна	360	99,4
Пўлат, миллион тонна	76,0	100,1
Қора металлар прокати (тайёри), миллион тонна	52,7	99,6
Пўлат қувурлар, миллион тонна	9,1	99
Темир руда, миллион тонна	123	101
Минерал ўғитлар (тўйимли моддалари, 100 процентга айлантириб ҳисобланган), миллион тонна	13,6	106
Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситалари (шартли бирликларда), минг тонна	261	105
Олтингугурт кислотаси, миллион тонна	11,9	105
Каустик сода, миллион тонна	1,4	100,6
Синтетик смола ва пластмассалар, миллион тонна	2,0	110
Химиявий тола ва ип, минг тонна	624	103
Автопокришкалар, миллион дона	30,4	99
Турбиналар, миллион киловатт	8,3	82
Турбиналарнинг генераторлари, миллион киловатт	6,8	92
Ўзгарувчан ток электр двигателлари, миллион киловатт	26,7	101
Металл қирқиш станоклари, миллион сўмлик	1039	106
Шу жумладан рақамли программа билан бошқариладиган станоклар, минг дона	4,9	111
Темирчилик пресс машиналари, миллион сўмлик	308	108
Автоматлаштириш приборлари, воситалари ва уларнинг эҳтиёт қисмлари, миллиард сўмлик	2,8	107
Ҳисоблаш техникаси воситалари ва уларнинг эҳтиёт қисмлари, миллиард сўмлик	2,4	112
Нефть аппаратлари, миллион сўмлик	102	96
Химия асбоб-ускуналари ва уларнинг эҳтиёт қисмлари, миллион сўмлик	364	98
Енгил ва озиқ-овқат саноати учун технология машина-ускуналари ва уларнинг эҳтиёт қисмлари, миллион сўмлик	696	104
Магистрал тепловозлар, миллион от кучи	1,9	98
Магистрал электровозлар, миллион от кучи	1,8	103
Магистрал юк вагонлари, минг дона	31,0	98
Автомобиллар, минг дона	1095	99,4
Шу жумладан:		
Юк автомобиллари	390	99
Енгил автомобиллар	661	99,9
Тракторлар, минг дона	280	100,6
Қишлоқ хўжалик машиналари, миллиард сўмлик	1,4	102
Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш учун машиналар, миллиард сўмлик	1,1	103
Ғалла комбайнлари, минг дона	50,8	86
Пахта териш машиналари, минг дона	4,9	102
Экскаваторлар, минг дона	21,3	100,9
Иморатбоп ёғоч (колхозлар тайёрлаган ёғоч бу ҳисобга кирмайди), миллион зич кубометр	154	98
Қоғоз, миллион тонна	2,7	103
Цемент, миллион тонна	63,9	102
Йиғма темир-бетон, миллион кубометр буюмлар	62	100,9
Шифер, миллиард шартли плита	3,8	102
Ҳамма турдаги газламалар, миллиард квадрат метр	5,6	102
Кийим-кечаклар, миллиард сўмлик	12,0	104
Ички ва устки трикотаж, миллион дона	828	102
Чарм пойабзал, миллион жуфт	280	99,5
Гўшт (саноат кўламида тайёрланганн), миллион тонна	4,3	99,6
Колбаса маҳсулотлари, миллион тонна	1,5	99,1
Овқатбоп балиқ маҳсулотлари, шу жумладан балиқ консервалари, миллиард сўмлик	2,2	102
Мол ёғи, минг тонна	582	95
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари сутга айлантириб ҳисоблаганда, миллион тонна	13,1	101
Маргарин маҳсулоти, минг тонна	728	104
Ўсимлик мойи, миллион тонна	1,3	89
Кондитер маҳсулотлари, миллион тонна	2,1	102
Консервалар, миллиард шартли банка	4,9	104
Соатлар, миллион дона	34,2	104
Чинни-фаянс ва гулдор сопол идишлар, миллион сўмлик	387	104
Сортли идишлар (шиша ва хрусталдан ясалган), миллион сўмлик	534	109
Радиоприёмник қурилмалари, миллион дона	4,3	102
Телевизорлар, миллион дона	4,0	108
Шу жумладан: рангли тасвир программаларини қабул қиладиган телевизорлар	1,3	121
Холодильниклар, миллион дона	3,0	100,6
Кир ювиш машиналари, миллион дона	2,0	102
Мотоцикл ва мотороллёрлар, минг дона	530	99
Мебель, миллиард сўмлик	3,2	105

Кўпгина маҳсулот турларини, шу жумладан, газ, минерал ўғит, ўсимликларни ҳимоя қилувчи химиявий воситалар, приборлар, автоматлаш ва ҳисоблаш техника воситалари, рақамли программа билан бошқариладиган станоклар, тракторлар, қишлоқ хўжалик машиналари ҳамда чорвачилик ва ем-хашак тайёрлаш машиналари, кийим-кечак, маданий-маиший ва хўжалик аҳамиятидаги молларни ишлаб чиқариш ярим йиллик плани ошириб бажарилди.

Айрим ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналари маҳсулот жами ҳажми, меҳнат унумдорлигини ўстириш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш, жамғармалар юзасидан белгиланган топшириқларни бажара олмадилар.

Қора металл тайёр прокатини, олтингугурт кислотаси, химиявий тола ва ип, тепловоз, юк вагонлари ва автомобиллари, иморатбоп ёғоч-тахта, газлама, холодильник, колбаса маҳсулотлари, мол ёғи ва бошқа баъзи маҳсулот турларини ишлаб чиқариш плани бажарилмади. Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси, Кўмир саноати, Қора металлургия, Оғир ва транспорт машинасозлиги, Автомобиль, Электротехника, Ўрмон, Целлюлоза-қоғоз ва ёғочсозлик, Енгил саноат министрликларининг ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналари тузилган шартномалар ва ижро этишга қабул қилинган нарядларга мувофиқ истеъмолчиларга маҳсулот юборишни тўла таъминлай олмадилар.

Халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида **фан-техника ютуқларини** жорий қилиш давом эттирилди. 1200 хилдан кўп янги маҳсулот ўзлаштирилди ва ишлаб чиқарила бошланди. Ишлаб чиқаришда 2 миллионта ихтиро ва рационализаторлик таклифларидан фойдаланилди. Фан ва техникани ривожлантириш планининг айрим топшириқлари тўла бажарилмай қолди.

Саноат бир қанча тармоқлари ишининг техника-иқтисодий кўрсаткичлари яхшиланди. Олий сифат категориясидаги маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 14 процент кўпайди.

II. ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари шу йил кўкламги дала ишларини ўз вақтида ўтказдилар. 1981 йилда **экиладиган** майдонлар дастлабки маълумотларга кўра 214,7 миллион гектарни ташкил қилди. 126,4 миллион гектар ерга дон ва дуккакли дон экилди. Гречиха, соя, дуккакли дон майдонлари бултургига нисбатан кенгайди. 64,8 миллион гектар ерга озуқа экинлари экилди, шундан 27,5 миллион гектар ерга кўп йиллик ўт, 15,6 миллион гектар ерга силос бостириладиган ва бачки ҳолида бериладиган жўхори экилди. Суғориладиган ва захи қочирилган ерлардаги экинзорлар кўпайди.

Прогрессив технология бўйича қишлоқ хўжалик экинларининг парвариши янада кенг ёйилди.

Ҳамма колхоз ва совхозларда экин парвариши олиб борилмоқда, пичан ўрилмоқда ва ем-хашак тайёрланмоқда. Улар ўтган йилнинг шу даврига нисбатан кўпроқ тайёрланди.

Кўпгина районларда донли экин ўрим-йиғими авж олиб кетди. Колхозлар, совхозларда ва хўжаликлараро корхоналарда **маҳсулдор чорва** ва **паррандалар сони** қуйидагича бўлди (миллион бош ҳисобида):

	1 июлгача	
	1980 йил	1981 йил
Қорамол	93,5	94,3
Шу жумладан сигирлар	29,9	30,0
Чўчқалар	56,0	56,9
Қўй ва эчкилар	143,9	143,9
Парранда	704,3	735,1

Гўшт етиштириш ўтган йилнинг биринчи ярмидаги даражада сақланиб қолди; тухум етиштириш кўпайди, сут етиштириш эса бир мунча камайди.

Хўжаликларнинг ҳамма категорияларида **чорвачилик маҳсулотларини давлат йўли билан харид қилиш** тўғрисидаги маълумотлар қуйидагилардан иборат:

	Йилнинг биринчи ярмида	
	1980 йил	1981 йил
Чорва моллари ва парранда (тирик вазнда), миллион тонна	7,57	7,57
Сут, миллион тонна	28,3	27,7
Тухум, миллиард дона	22,6	23,9

Чорва моллари, парранда ва тухум харид қилиш плани ошириб бажарилди. Сут харид этиш плани тўла бажарилмади.

Ишларнинг бутун комплекси бўйича **қишлоқ хўжалигини** ривожлантиришга 14,9 миллиард сўмлик **капитал маблағ** сарфланди. Бу маблағ 1980 йилнинг биринчи ярмига нисбатан 2 процент ортди.

Қишлоқ хўжалигига 126 минг юк автомобили ва махсус автомобиллар, 168 минг трактор, 48 минг ғалла ўриш комбайни, 5,3 минг картошка қазиб оладиган комбайн, лавлаги қазиб оладиган 4,1 минг комбайн ва силос ўрадиган 19 минг комбайн, витаминли ўт талқонини тайёрловчи 1,5 мингта агрегат, 8,3 мингта сув сепиш машинаси ва ускуналари, бошқа кўпгина техника **етказиб берилди.** Техниканинг кўпчилик хилларини етказиб бериш плани бажарилди. Юк автомобиллари, витаминли ўт талқони тайёрлайдиган агрегатлар, трактор косилкалари ва лущильникларини, дағал ем-хашак жодиларини етказиб бериш плани тўла бажарилмади.

Минерал ўғит ва озуқага қўшиладиган химиявий моддалар тайёрлаш плани ошириб бажарилди. 9,9 миллион тонна ёки 1980 йилнинг биринчи ярмига нисбатан 162 минг тонна кўп минерал ўғит, озуқага қўшиладиган 295 минг тонна химиявий модда (100 процент озуқа моддаларига айлантириб ҳисоблаганда) олинди.

III. ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

Ҳамма турдаги транспортнинг юк обороти 3,1 триллион тонна-километрга етди ва ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан 3 процент кўпайди.

Юк обороти ва юк ташиш планлари бажарилди.

Пассажир обороти 429 миллиард пассажир-километрга етди ва 4 процент кўпайди.

Транспортнинг айрим турларида юк обороти ва юк ташиш маълумотлари қуйидагича бўлди:

	1981 йилнинг 1-ярим йиллигида бажарилгани	1981 йилнинг 1-ярим йиллигида 1980 йилнинг 1-ярим йиллигига нисбатан процент ҳисобида
Юк обороти — миллиард тонна-километр		
Темир йўл транспорти	1772	103
Умумий фойдаланиладиган дарё транспорти	100,3	103
Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспорти	69,5	107
Нефть қувур транспорти	621	105
Юк ташиш — миллион тонна		
Темир йўл транспорти	1890	101
Умумий фойдаланишдаги дарё транспорти	229	107
Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспорти	3221	104
Нефть қувур транспорти	315	101

Темир йўл транспортида локомотивнинг ўртача суткалик иш унуми 1980 йилнинг биринчи ярмига нисбатан 2 процент, вагоннинг иш унуми 4 процент ортди. Шу билан бирга айрим юкларни ташиш плани, юк ташишда банд бўлган ходимлар меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан белгиланган топшириқ тўла бажарилмади. Саноат корхоналарининг шох йўлларида вагонларнинг бекор туриб қолиши белгиланган нормадан ортиқ бўлди.

Денгиз транспорти чет элларда ва ички денгизларда қатнайдиган кемаларда юк ташиш планини ошириб бажарди. Чет элларга қатнайдиган кемаларда юк ташиш ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан 11 процент, ички денгизларда қатнайдиган кемаларда эса 7 процент ортди. Денгиз портларида юк ортиш ва тушириш ишлари плани 104 процент бажарилди: тўппа-тўғри вариант бўйича (кема-вагон, вагон-кема) 39 процент юк ортилди. Айни маҳалда портларда денгиз кемаларининг унумсиз тўхташлари ҳали кўп.

Умумий фойдаланишдаги **автомобиль транспортида** ярим йиллик пассажир оборот плани 100,4 процент бажарилди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан пассажир обороти 3 процент, пассажир ташиш 2 процент, таксомоторларнинг пулли қатнови 8 процент кўпайди. Аммо юк автомобилларининг бекор қатнаши ва бекор туриши ҳамон кўплигича қолмоқда.

Ҳаво транспорти 50 миллион пассажирни ёки 1980 йилнинг биринчи ярмига нисбатан 5 процент кўп одам ташиди. Пассажир обороти 8 процент, юк ташишнинг умумий ҳажми 7 процент, халқ хўжалиги тармоқларига хизмат кўрсатиш соҳасидаги ишлар 9 процент ортди. Шу кўрсаткичлар бўйича ярим йиллик план ошириб бажарилди.

Алоқа корхоналари маҳсулотнинг умумий ҳажми планини бажарди: ўтган йилнинг шу даврига нисбатан ўсиш 5 процент бўлди.

IV. КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Давлат капитал маблағлари ҳисобидан қиймати 31 миллиард сўмга яқин ёки ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан 4 процент кўпроқ **асосий фондлар** ишга туширилди.

Янги корхоналар қурилди, ишлаб турган корхоналар реконструкция қилинди ва кенгайтирилди. Нефть, газ қазиб чиқазадиган, чўян, пўлат, қора металл тайёр прокати, олтингугурт кислотаси, каустик сода, металл қирқувчи станок, юк автомобиллари, ёғочсозлик саноати, енгил саноат ва озиқ-овқат саноатининг бир қанча хил маҳсулотларини, бинокорлик материаллари ва бошқа материалларни ишлаб чиқарувчи қувватлар оширилди.

Сирдарё ГРЭСида 300 минг киловатт қувватли сўнгги энергоблок муддатидан илгари ишга туширилди, унинг ишга туширилиши билан электр станция лойиҳадаги 3 миллион киловатт қувватга эришди; Қирғизистон ССРдаги Қўрпсой ГЭСида 200 минг киловатт қувватли биринчи гидроагрегат ишга туширилди. Ленинград атом электр станциясида бир миллион киловатт қувватли, Кола атом электр станциясида 440 минг киловатт қувватли ва 1-Экибастуз ГРЭСида 500 минг киловатт қувватли энергоблоклар ҳам ишга туширилди.

Кўп юк ортадиган автомобиллар ишлаб чиқарувчи Кама бирлашмаси иккинчи навбатининг объектлари қуриб битказилди, КамАЗ лойиҳадаги тўла қувватга — йилига 150 минг дизель автомобиллари чиқариш қувватига эришди.

Байкал-Амур темир йўл магистралини қуриш давом этмоқда. Қишлоқ хўжалигида 1,3 миллион бош чорвани ва 2,9 миллион паррандани боқиш учун мўлжалланган чорвачилик бинолари, механизациялаштирилган фермалар ва комплекслар, тухум қиладиган 1,5 миллион товуққа мўлжалланган паррандачилик фабрикалари ҳамда йилига 14,3 миллион бош парранда гўшти тайёрлаб берадиган паррандачилик фабрикалари, салкам 7 миллион кубометр сиғимли силос ва сенаж иншоотлари ва бошқа объектлар ишга туширилди.

Суғориладиган 250 минг гектар ва захи қочирилган 254 минг гектар ер фойдаланишга топширилди. 1,4 миллион гектар яйловга сув чиқарилди.

Халқ хўжалигига давлат йўли билан қарийб 53 миллиард сўм **капитал маблағ** сарфланди. Бу маблағлар миқдори 1980 йилнинг биринчи ярмига нисбатан 4 процент ортди.

Давлатнинг қурилиш-монтаж ташкилотлари бажарган **пудрат ишлари** жами ҳажми 2 процент, хўжаликлараро қурилиш ташкилотлари бажарган пудрат ишлари жами ҳажми 4 процент кўпайди. Меҳнат унумдорлиги 2,3 процент ошди.

Қурилиш ишларини ташкил этиш методлари ва илғор технологиясини жорий этиш, прогрессив конструкция ва материалларни қўллаш давом эттирилди.

Шу билан бирга асосий фондларни, бир қанча ишлаб чиқариш қувватларини ишга солиш плани бажарилмади. Кўпгина қурилиш ташкилотлари товар-қурилиш маҳсулоти ҳажми, меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан белгиланган топшириқларни тўла бажара олмади.

V. ХАЛҚНИНГ МОДДИЙ ВА МАДАНИЙ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ОШИРИШ

Халқ хўжалигида **ишчи ва хизматчиларнинг сони** ярим йил мобайнида ўрта ҳисобда 112,7 миллион кишига етди ва 1980 йилнинг биринчи ярмига нисбатан 1,7 миллион нафар ёки 1,5 процент кўпайди.

Халқ хўжалигида **ишчи ва хизматчиларнинг пул билан оладиган ўртача иш ҳақи** ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан 2,3 процент ортди ва 172 сўмга етди, ижтимоий истеъмол фондларидан тўланадиган пулларни ва бериладиган имтиёзларни қўшиб ҳисоблаганда эса 235 сўм бўлди.

Колхозчиларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш 4 процент кўпайди. Ижтимоий истеъмол фондларидан аҳоли олган **тўловлар ва имтиёзлар** 59 миллиард сўмга борди ва ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан 4,3 процент кўпайди.

Болалар уйлари, интернат мактаблар ва бошқа интернат муассасаларида тарбияланувчиларнинг овқатига харажат нормаси оширилди; болаларни амбулаторияда даволаш учун бир қанча дори-дармонлар бепул бериладиган бўлди.

Аҳолининг омонат кассаларга қўйилган пули ярим йил ичида 3,7 миллиард сўм кўпайди.

Давлат ва кооператив савдосининг **чакана товар обороти** 136,2 миллиард сўмни ташкил этди ва 1980 йилнинг биринчи ярмига нисбатан 5,7 процент кўпайди. Чакана товар оборотининг ярим йиллик плани ошириб бажарилди.

Давлат ва кооператив савдосида **айрим молларни сотиш ҳажмини** қуйидаги маълумотлар кўрсатиб турибди:

	1981 йилнинг 1-ярмида 1980 йилнинг 1 ярмига нисбатан сотилган, процент ҳисобида
Нон маҳсулотлари	102
Гўшт ва гўшт маҳсулотлари	102
Балиқ ва балиқ маҳсулотлари	107
Мол ёғи	100
Ўсимлик ёғи	104
Маргарин маҳсулоти	103
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти	101
Пишлоқ	99
Тухум	105
Қанд	98
Кондитер маҳсулотлари	102
Чой	105
Картошка	81
Сабзавот	109
Мева ва цитрус мевалар	90
Кийим-кечак, ички кийим ва газлама	107
Трикотаж буюмлар	107
Пайпоқлар	103
Чарм пойабзал	108
Чинни, фаянс, гулдор кулол идишлар ва шиша идишлар	104
Совун ва синтетик ювиш воситалари	104
Мебель	109
Холодильниклар	101
Шу жумладан, совутиш камерасининг сиғими 200 литрдан ошадиган холодильниклар	108
Кир ювиш машиналари	101
Электропилесослар	102
Соатлар	100
Фотоаппаратлар	95
Мотоцикл ва мотороллёрлар	101
Велосипед ва мопедлар	102
Радиоприёмник ва радиолалар	92
Телевизорлар	97
Шу жумладан рангли тасвирда кўрсатувчи телевизорлар	111
Енгил автомобиллар	120

Товар обороти ўсганига қарамай, аҳолининг баъзи озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат молларига бўлган ҳамда ўсиб бораётган талаб-эҳтиёжлари тўла-тўкис қондирилмади.

Совет Иттифоқининг **ташқи савдо обороти** 54 миллиард сўмни ташкил этди.

Аҳолига кўрсатилган **маиший хизмат ҳажми** 6,5 процент, шу жумладан, қишлоқ жойларда 7,1 процент кўпайди. Ярим йиллик план умуман бажарилди.

Давлат капитал маблағлари ва уй-жой қуриш кооперацияси маблағлари ҳисобидан **жами саҳни 27,6 миллион квадрат метр бўлган 540 мингта янги шинам квартиралар фойдаланишга топширилди.** Бундан ташқари колхозлар ва аҳоли ўз маблағлари ҳисобига ҳамда давлат кредити ёрдами билан кўп миқдорда квартиралар ва якка тартибдаги уйлар қуриб олишди.

100 минг ўринли умумий таълим мактаблари, 85 минг ўринли мактабгача тарбия муассасалари, 10 минг ўринли касалхоналар, бир сменада қарийб 20 минг кишига хизмат кўрсатадиган амбулатория-поликлиника муассасалари ва бошқа кўпгина маданий-маиший объектлар қурилди. Аммо уй-жой ва социал-маданий қурилиш ярим йиллик плани тўла бажарилмади.

Аҳоли пунктларини ободонлаштириш ва газлаштириш давом эттирилди. Ереванда метрополитен ишга тушди.

Табиатни муҳофаза қилиш соҳасида катта программа бажарилди. Қора денгиз, Азов денгизи, Болтиқ денгизи, Каспий денгизи ҳавзаларига, мамлакатнинг бошқа сув ҳавзаларига ифлосланган оқинди сув чиқаришни тўхтатиш борасидаги тадбирлар амалга оширилди.

100 миллиондан кўп киши **таълимнинг** ҳар хил турларига жалб этилди, улардан 44,3 миллион киши умумий таълим мактабларида, 4 миллион киши ҳунар-техника билим юртларида, шу жумладан 2,2 миллион киши ўрта ҳунар-техника билим юртларида, 4,6 миллион киши ўрта махсус ўқув юртларида, 5,2 миллион киши олий ўқув юртларида ўқиди. Бу йил 5 миллиондан кўп йигит ва қиз ўрта маълумот олди.

Халқ хўжалигига 2,1 миллион мутахассис, шу жумладан олий маълумотли 0,8 миллион киши ва махсус ўрта маълумотли 1,3 миллион киши юборилди.

Касалхона муассасалари ва санаторийлардаги ўринлар, пансионатлар, дам олиш уйлари ва базаларидаги, туристик базалардаги ўринлар сони кўпайди.

1981 йил 1 июлда Совет Иттифоқи аҳолисининг сони 267,7 миллион кишига етди.

СССР Марказий статистика бошқармаси

АТОҚЛИ ДЕМОКРАТ-ПЕДАГОГ

И. Н. УЛЬЯНОВ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 150 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ИЛМИЙ СЕССИЯ

XIX асрнинг иккинчи ярмида Россия демократик маданияти ва маорифининг таниқли арбоби, В. И. Лениннинг отаси Илья Николаевич Ульянов халқ маорифини ва педагогик тафаккурини ривожлантиришда чуқур из қолдирди. Мамлакатимизда атоқли демократ-педагог туғилган куннинг 150 йиллиги кенг нишонланмоқда.

Шонли санага бағишланиб 23 июль куни Москвада илмий сессия бўлиб ўтди. Уни КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институти, СССР Маориф министрлиги ва В. И. Ленин Марказий музейи ўтказди.

Сессияда сўзга чиққан Марксизм-ленинизм институти директорининг ўринбосари, академик А. Г. Егоров, СССР маориф министрининг биринчи ўринбосари Ф. Г. Паначин, бошқа нотиқлар шуни уқтирдиларки, И. Н. Ульянов ўзининг бутун педагогик ва ижтимоий-маърифатпарварлик фаолияти билан Россия халқларининг сиёсий онгини уйғотишга кўмаклашди.

И. Н. Ульянов Волга бўйи халқларини маърифатли қилишга катта эътибор берди. Улар учун мактаблар ташкил этиш тўғрисида ғамхўрлик қилди. Унинг даврида Симбирск губерниясида биринчи миллий мактаблар ташкил этилди, ўқитувчи кадрлар тайёрланди. Унинг раҳбарлигида ўсиб вояга етган бир туркум педагоглар Россияда халқ маорифини ривожлантиришда катта роль ўйнадилар.

Илья Николаевич оилавий тарбия педагогикасига катта ҳисса қўшганлиги сессияда таъкидлаб ўтилди.

Илғор оила Коммунистик партиянинг бунёдкори ва йўлбошчиси, Совет давлатининг ташкилотчиси В. И. Ленинни тарбиялаб вояга етказди.

И. Н. Ульяновнинг номи ва иши халқ хотирасига абадий ўрнашиб қолган. Унинг ҳаёти, дейишди сессия қатнашчилари, юксак гражданлик намунаси бўлиб хизмат қилади.

(ТАСС).

МУСОБАҚА КУНДАЛИГИ

ТАШАББУСКОРДАН ЎРНАК ОЛИБ

Самарқанд тикувчилик фабрикасининг каштачиси, Ўзбекистон Компартияси XX съезди делегати Сайёра Муҳаммадқулова ажойиб меҳнат зафарига эришди: ярим йилда 420 та — нормадан тўрт баравар кўп сўзана тикиб тайёрлади.

Илғор ишчи республикамизнинг ўн беш ташаббускорларидан бири — «Труд женщин» фабрикасининг аъзоси Салима Луқмоновадан ўрнак олиб, бундай ютуқни қўлга киритди. Сайёра бир неча операцияни бажариш вақтини қисқартирди, иш вақтидан унумли фойдаланди. Унинг тиккан ҳар бир сўзанасида Сифат белгиси бор. У ўз мусобақадош дугонаси С. Луқмоновадан кейин бир беш йилликда 20 та шахсий йиллик нормани бажараман, деб юксак мажбурият олди. С. Муҳаммадқулова раҳбарлигидаги комсомол-ёшлар бригадаси эса беш йиллик программани 3,5 йилда бажариш учун курашмоқда.

ҚАНДОЛАТЧИЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

Қўқон нон комбинатининг СССР Давлат мукофоти лауреати М. Усмонхўжаев бошчилигидаги бригада аъзолари йил бошида 550 тонна қандолат тайёрлаймиз, деб ваъда беришган эди. Бу ваъда шараф билан адо этилди: йиллик нормадаги маҳсулот истеъмолчиларга жўнатилди. Меҳнат унумдорлиги планга нисбатан икки баравар ошириб бажарилди.

Корхонада «Икки беш йиллик планни бир беш йилликда уддалаймиз» деган ташаббус тобора кенг қанот ёймоқда. 16 ишчи шу шиор асосида ишлаб, 1982 йил ҳисобига маҳсулот тайёрламоқда.

ТЕРИМ ТЕХНИКАСИ ТАХТ БЎЛСИН

Ўзбекистон ССР «Госкомсельхозтехника» корхоналари терим техникаси ремонти графигидан ярим ой ўзиб кетдилар. Йил бошидан бери 24 мингта терим машинаси, 7 мингдан кўп кўсак чувиш машиналари, турли машина-механизмлар мавсумга тахт қилиб қўйилди.

Ремонтчилар ўртасида социалистик мусобақа янада авж олдириб юборилди. Улар терим механизмларини августнинг биринчи ярмидаёқ мавсумга тахт қилиб қўйиш бўйича мажбурият олишган. Айни чоғда оператив ремонт бригадалари тузиляпти, кўчма устахоналарни ташкил этиш тараддуди кўриляпти.

Ўзбекистонда жами пахта териш техникасининг 70 проценти мавсумга шай.

СССР ДАВЛАТ МУКОФОТИГА НОМЗОДЛАР

ЁРКИН ИСТЕЪДОД

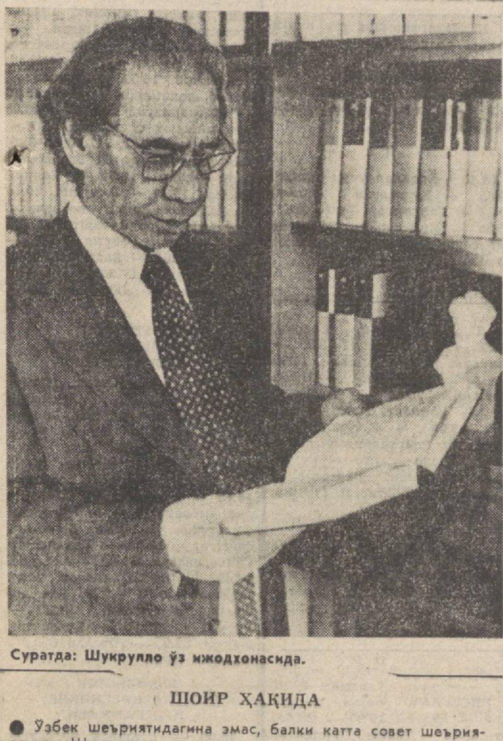

Суратда: Шукрулло ўз ижодхонасида.

ШОИР ҲАҚИДА

● Ўзбек шеъриятидагина эмас, балки катта совет шеъриятида ҳам Шукруллонинг номини, унинг ижодини, шеъриятини ҳеч ким, ҳеч нима билан адаштириш мумкин эмас.

Мустай КАРИМ.

● Шукрулло ижоди — бу шунчаки ўзбек шоирининг ижоди эмас, у биз, совет шеърияти деб атайдиган, миллий адабиётларнинг, шаклланган бой ва ранг-баранг шеъриятнинг ажралмас, узвий қисмидир.

Қайсин ҚУЛИЕВ.

● Ўйлайманки, XVIII асрда ҳам Шукруллога ўхшаган шоирлар бўлган. Аср нафаси ва овози уларнинг қон томирларида уриб турган. Бугунги бизнинг Шукруллода ҳам ана шу фазилатлар мавжуд. Замон ташвишлари, унинг дарду тилаклари ва мусиқаси унинг қалбида мужассам.

Давид КУГИЛЬТИНОВ.

ҚАЛБ ЖАВОҲИРЛАРИ

Ҳар кимнинг кўнглига яқин, севимли шоири бўлади. Мен ҳориган чоғларим Шукруллонинг тўпламини қўлга оламан, шоир шеърларини ўқирканман, чарчоғим тарқаб, руҳим кўтарилади...

Ўшанда еттинчи синфда ўқирдик, эсимда, 7 ноябрь байрами арафаси. Бир кун адабиёт муаллимимиз мени чақирди-да, «Сиз шеърни яхши, ифодали ўқийсиз. Мана шу шеърни ёд олсангиз. Байрам олдидан шеърият кечаси ўтказамиз, кечада сиз шу шеърни ўқийсиз!» деди ва қўлимга пистақи муқовали китобни тутқазди.

Шеър «Янги посёлка» дея номланган бўлиб, у шаҳардан — ўқишдан келаётган йигитнинг кечинмалари ҳақида эди. Йигит уч-тўрт йил ичида батамом ўзгариб кетган қишлоғини таниёлмай қолади. Ҳамма ёқда қурилиш, осмонўпар бинолар... хуллас, қишлоқ ўрнида кўркам шаҳар қад кўтарган. Кишилар эса камтарлик билан шаҳарчани посёлка, дейишади.

Бу гўзал шаҳарлар
коммунизмда
Кичик посёлка деб
аталур, холос!

— дейди шоир ҳам.

Шеърни ўқиган чоғимда залдагиларнинг ҳаяжони, уларнинг олқиши ҳамон ёдимда. Мана, орадан йиллар ўтди. Давр шоир фикрини буткул тасдиқламоқда. Гоҳо чиндан ҳам посёлка деб аталадиган, аслида эса шаҳардан қолишмайдиган обод қишлоқларимизни кезганимда, беихтиёр шоирнинг шеъри ёдимга тушади, унинг келажакни аниқ-тиниқ кўра билишига, замон нафасини чуқур ҳис қилишига қойил қоламан. Дарвоқе, бу ажойиб шеър муаллифи — таниқли шоир Шукрулло эди!

Ўша — пистақи жилд китоб ҳали-ҳали мен учун энг азиз китоблар қаторида туради. Табиийки, ҳар ким дунёни ўзича идрок қилади, оламни ўзича кўради. Ҳар сафар Шукруллонинг шеър-у достонларини ўқирканман, ўзим ҳар куни кўриб юрган манзараларнинг янги қирраларини илғагандек бўламан:

Теракларнинг учида мезон,
Сийраклашган тутлар
япроғи.
Ёз кўклиги сувларга
кўчган —
Шилдирайди шишадек
ариқ.
Дув тўкилиб, сувлар
тагида
Товланади барглар
сап-сариқ...

Жаннатмакон диёримизнинг олтин кузи ҳамиша дилимизни тўлқинлантиради, бироқ мен унинг бу қадар тиниқ, жозибали, ҳаётий картинасини ҳеч учратмагандим. Қаранг, нечоғлик табиий: **«Теракларнинг учида мезон...»** Ёки: **«...сувлар тагида, Товланади барглар сап-сариқ!»**

Шукрулло бамисоли мусаввирдек манзара чизади, қойилмақом чизилган ана шу манзарада шоирнинг она ерга чексиз меҳр-муҳаббати балқиб туради. Назаримда, Шукруллонинг «Чўллар», «Кўнгил чироғи», «26. Тонготар» достонлари ва шунингдек, СССР Давлат мукофоти номзодлигига қўйилган «Лети, беркут!» («Учавер, бургут!») тўпламидаги шеърларига тириклик суви янглиғ ҳаёт бахш этган ана шу муҳаббатдир!

Шукрулло нафақат юрт куйчиси, халқлар дўстлиги мавзуи ҳам шоир ижодида етакчи ўрин тутади, «Россия», «Икки қоя» сингари асарларида халқларимиз дўстлиги, қардошлиги авж пардаларда улуғланади.

«Қуёш ва пахта!

Булар менинг диёримда эгизак туғилганлар. Менинг диёримни пахта ва қуёшсиз тасаввур қилиш ҳам қийин! Бу ерда қуёшнинг бутун қудрати ва санъати намоён бўлади. Бу тупроқда қуёш нурлари олтинга айланади!» — дейди шоир ажойиб насрий асари «Жавоҳирлар сандиғи»да. Чиндан, шундай! Қуёш нурларининг олтинга айланиши кимнинг қалбини тўлқинлантирмайди, дейсиз! Шукруллони шоир қилган, номини иттифоқ шеърхонлари қалбига олиб кирган, эҳтимол ана шу мўъжизадир, Қуёш ва Пахтадир, пахта яратгувчилардир, уларга, яъни Инсонга ва Ҳаётга муҳаббатдир!

Шоирнинг «Лети, беркут!» тўплами СССР Давлат мукофоти номзодлигига кўрсатилди, тўплам юксак мукофот билан тақдирланса, шеърхонлар қалби қувончга тўлар эди.

Акрам АЛИҚУЛОВ,
Навбаҳор райони.

ЁНИШ, ЁНДИРИШ ЗАВҚИ...

Ҳар гал Тошкентдан Фарғона водийсига, Андижонга бораётганимизда, Қўқондан Шаҳрихонга қараб кетган ўқдай тўғри йўлга тушиб, Ёзёвон чўлларига етиб олгунча хушманзара тоғ ёнбағирларини, ям-яшил қир-адирларни, сўлим дарё соҳилларини, чаманзорлар, боғ-роғларни кўриб, кўзимиз қувонади. Ёзёвон чўллари бошланади. Олов уфуриб турган ҳавода ҳансираб ётган бу чўллардан ҳар ўтганимизда шу жойларнинг шундай эътиборсиз ётганига ўзимизни айбдордай ҳис қиламиз, чўлнинг «кўзига» тик қараёлмай, тезроқ ўтиб кетишга ҳаракат қиламиз.

Аслида бу ерлар шундай эътиборсиз ташлаб қўйилмаган. Ҳар баҳор деҳқонлар бу қумтепаларга бебош шамолларнинг, бўрон, хорудларнинг йўлини тўсиш, ернинг пешонасидаги шўрни ювиш, чаманзорлар, боғлар бунёд этиш учун эртаю кеч тинмай ҳаракат қилади, кўчат экади, уруғ сепади. Баҳорда бу ерлар бир нав яшнаб, кўкариб қолади. Аммо, жазирама ёз келиши билан теварак-атрофдаги ўт-ўланлар жизғинак бўлиб, яна чўл кўримсиз тус олади. Яна баҳор келади, инсон яна яхши умид билан уруғ сепади...

Шундан кейин, бошқа жойлардаги яшнаган боғу чаманларни, ям-яшил далаларни кўрганимда булар осонлик билан бунёд этилмаганлигини ўйлайман. Шунда шоир Шукруллонинг «Қишлоқ йўлида» деган оддий бир шеъри мен учун бошқача бир теран маъно касб эта бошлайди:

Ниҳол ўтказилган
боғларга қара,
Сўлғин япроқларнинг
эшит шитирин.
Балки айтиб берар, чўли
Маликда,
Қандай илк нишона
қилганин сирин!

У ҳам айтолмайди, ҳали у
ниҳол,
Чўлнинг офтобидан
гўдакдек ҳолсиз.
Бу офтоб тафтидан
ўт-ўлан беҳол,
Бунинг сирин айтар
балки деҳқон қиз?..

Шоирнинг бу гапи муҳим. Аммо шеърнинг давомида у бундан ҳам муҳимроқ мақсадни кўзлайди. Шоир деҳқон қиз меҳнатини содда, ҳаётий бўёқларда улуғлар экан, унинг камтаринлигига ишора қилади: **«Йўқ, у ҳам айтмайди, феълин биламан... Қара, қош-кўзлари, киприклари чанг. Қанча тер тўкканин ундан сўраманг, ўсма қўйишга ҳам унинг вақти танг».** Шундан кейин шоир яна бир муҳим фикр-мақсадга ўтади. Биз одатда деҳқонларнинг жасоратига кўникиб қолганмиз, табиий ҳол деб қараймиз. Аслида, деҳқон мўъжизалар яратса ҳам бир оғиз мақтанмайди. **«Шунча меҳнат қилиб, сени кўрганда, ҳатто тик боқмайди, шунча тортинчоқ. Керилиб, кимлигин қилмас писанда. Не қилдим, дегандек боқади юмшоқ».** Шоир деҳқонлар меҳнатига бўлган чуқур ҳурматини яна бир шеърида бундай ифодалайди:

Қуёш ботди, лекин
шуъласи бир дам
Хирмонлар устида
ловуллаб кетди.
Ўт тушгандек мени
ваҳм забт этди,
Меҳринг шунча синган
қалбимга, пахтам.

Умуман, Шукрулло ижодида бунёдкор меҳнат мавзуи жуда катта ўрин тутади. У, меҳнатсиз тирикликни тасаввур қилолмайди. Шоир назарида одамларгина эмас, бутун табиат, дов-дарахтлар ҳам меҳнаткаш. **«Теварак боғларда тўкилур япроқ. Меҳнаткаш дарахтлар тиклайди қаддин. Йўловчи, уларга бир дамгина боқ, Сенинг гердаймоққа бормикин ҳаддинг?».** Шу тариқа шоир кўнглида меҳнат мавзуи ахлоқ, маънавият мавзуига айланади.

Шукруллонинг «Лети, беркут!», «Твои мечты» номли русча тўпламларига, «Яшагим келади» деган ўзбекча тўпламига асосан кейинги йилларда ёзган шеърлари кирган. Бу китоблардаги шеърларнинг ҳаммаси ҳар хил. Зотан; шоир ҳам турли вақтларда турлича кайфиятга тушади, гоҳо поэтик хаёли юксакликларга кўтарилади, гоҳо илҳом париси тутқич бермайди. Турличаликнинг сабаби аслида бугина эмас. Шоирнинг қалби оламдаги ҳамма нарсадан таъсирланади. Таъсирланибгина қолмайди, шоир дунёдаги ҳамма нарсага аралашади. Аралашганда ҳам шунчаки эмас, уни тузатиш учун, яраларига малҳам қўйиш учун, дардига даво топиш учун аралашади. Даво топиш учун эса дарднинг нималигини билиш керак. Шоир айтади:

Ёнмасам, бўлардим бир
қисим тупроқ,
Ёнишни билмасам,
саналардим тош.

Шоирни Ватаннинг, халқнинг тақдиридан тортиб, қадрдон бир толнинг қисматигача ҳаяжонга солади. Буни биз «Илҳом», «Сўндирма, ёндир!» шеърларида яққол кўрамиз. Шукрулло ноҳақликдан куймасликни, гулга боққанда кишини мудроқ босишини — лоқайдликни жуда катта фожиа деб билади. Дарвоқе, шоир жамият шифокори. У жисмоний дардларга эмас, маънавий, ижтимоий дардларга ҳам даво излайди. Шу жиҳатдан Шукруллонинг «Сўндирма, ёндир!» шеъри, айниқса, диққатга сазовор.

Баъзан мен ёнаман бир
оташ каби,
Афсус. дўстим, унга
доринг қилмас кор.
Мени даволаш-чун
баъзилардаги
Лоқайдлик касалин
йўқотиш даркор...

Курашчанлиги, жанговарлиги жиҳатидан Абдулла Ориповнинг машҳур «Темир одам» шеърига ҳамоҳанг бўлган бу шеърни рус тилига Юлия Нейман яхши таржима қилган. Лоқайдлик инсониятни тубанликка судрайди. Шеърни ўқирканмиз, буни чуқур ҳис қиламиз.

Шукруллонинг «Қиёфа» шеъри рангу қиёфасини аён билдирмайдиган, қаҳру ғазабини, қувончини ҳам пинҳон тутгувчи «шарпа»лар ҳақидадир. Бу шеър ҳам ўзининг таъсирчанлиги билан шеърхон қалбини тўлқинлантиради...

Шукруллонинг ижодий ютуқларидан яна бири шундаки, унинг шеърлари рус тилида ҳам тиниқ жаранглади, иттифоқ ўқувчилари кўнглига йўл топди. Атоқли шоирлар Наум Гребнев, Юлия Нейман, Олег Дмитриев ва бошқалар Шукрулло ижодини севиб ва тушуниб таржима қилдилар. Уларнинг сидқидилдан қилган меҳнатлари туфайли Шукрулло шеърияти бугунги кунда иттифоқ китобхонларининг меҳру муҳаббатини қозонди. Камалак ранг шеъриятимизга ёрқин бир жило бўлиб қўшилди.

Маҳкам МАҲМУДОВ,
филология фанлари кандидати.

ЗАРБДОР 100 КУНЛИК ДАВОМ ЭТАДИ

ДАЛА СОҲИБЛАРИ

РЕПОРТАЖ

Бугунги кунда деҳқоннинг фикри-ёди ғўза парвариши билан банд. Барча жойдагидек «Октябрь» колхозида ҳам ғўза парвариши тобора авж олдирилмоқда. Бу колхоз Гулистон районидаги илғор, сертармоқли хўжаликлардан бири. Колхозда барча соҳалар билан бир қаторда пахтачилик ҳам кенг кўламда ривожланмоқда. 1975 йили мавжуд 2460 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ўртача 25 центнердан, ялпи 6150 тонна пахта етиштирилган бўлса, ўтган йили ҳосилдорлик 31,9 центнерни, ялпи хирмон эса 7790 тоннани ташкил этди. Ҳосилдорлик кўпайиши эвазига пахта экиладиган майдон ўзгармагани ҳолда ялпи хирмон қарийб икки минг тоннага ортди. Съездлар йилида хўжалик аҳли 40 центнерлик маррани кўзлаб меҳнат қилмоқда.

Ғўза парвариши билан биргаликда қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига қарши кураш ишлари қизитиб юборилган. Далаларда 4 та «ОВХ» дорилагич аппарати юксак унум билан ишлатилмоқда. Пахтакорларга қанотли дўстлар — авиаторлар ёрдамга келишди. Николай Алексеенко бошчилигидаги авиабўлинма ишидан пахтакорлар беҳад мамнун.

— Бу хўжаликда аввал ҳам бир неча бор дефолиация ишларида қатнашганман. Бу йил ғўзалар авжи ҳар йилдагидан ҳам яхши. Бунда бизнинг ҳам ҳиссамиз борлигидан хурсандмиз, — деди кема командири Николай Алексеенко.

Хўжаликда қайси бир бригада ёки участка даласида бўлманг ғўзалар «шарбат»га қондирилаётганлигининг, ер тобга келиши билан сифатли культивация ишлари амалга оширилаётганлигининг гувоҳи бўласиз.

Ленин ордени нишондори, донгдор пахтакор Жаббор Оғалиевнинг номи хўжаликда барчага яхши таниш. Бригада аъзолари ғўза парваришини намунали ташкил этганлар. Баравж ғўзаларни кўриб кўз қувонади. Тажрибали саркор билан эгат оралаб кун сайин кўкка бўй чўзаётган ғўзаларни кўздан кечирамиз.

— Ғўза парваришида, — дейди Жаббор Оғалиев, — тажрибадан маълумки деҳқоннинг бир кафтида ўғит бўлса, бир кафтида сув бўлиши керак. Съездлар йилида мавжуд 130 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ўртача 50 центнердан ҳосил йиғиштириб олиш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқдамиз. Ғўза қатор ораларини культиватор ишчи органларини кўпайтирган ҳолда олтинчи марта сифатли ишловдан чиқармоқдамиз.

Шунингдек, Ленин ордени нишондорлари Мамат Эшонқулов, Ансор Оғалиев, Ғани Маҳмудов, Ғайбулла Бердиевлар етакчилик қилаётган бригадаларда ҳам ғўза парвариши юксак агротехника қоидалари асосида амалга оширилмоқда.

Эгатларда бир меъёрда жилдираб оқаётган сув қуёш нурида жилваланиб кўзга ташланади. Обиҳаётга қонган ғўзалар шабадада аста тебранади.

— Сув — ғўзанинг қони демакдир. Ғўзани икки смена да қондириб суғормоқдамиз. Чўллатиб ёки кўллатиб суғоришга йўл қўйилмаяпти, — дейди миришкор сувчи Мўмин Рустамов.

— Пахта — мана шу биргина сўзда барча халқларнинг дўстлиги, қардошлиги, жипслиги бирлашгандек. Хўжаликда 23 миллат вакили бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилмоқда. Масалан колхоз бош агрономи қозоқ бўлса, бош инженер — рус, бош бухгалтер — грузин, участка бошлиғи турк ва ҳоказо. Ҳосил жонкуярлари — механизаторлар ҳам ана шундай турли миллат фарзандларидир. Бугунги кунда улар бир оила фарзандидек фидокорона меҳнат қилиб, ғўза парваришини тобора авж олдирмоқда. Аҳиллик, интизом бор жойда иш доимо олға силжийверади.

Далаларни айланар эканмиз, колхоз раиси, Ленин ордени нишондори Мамазуҳур Номозовни пахтазорда учратдик. Хўжаликнинг илғорлар қаторидан ўрин олиши кўп жиҳатдан раҳбарга боғлиқ. Мамазуҳур Номозов қарийб ўн беш йилдирки хўжаликка раҳбарлик қилиб келмоқда. Бу давр ичида хўжаликда барча соҳалар бўйича рекорд ҳосил етиштириб келинмоқда.

— Ҳозирги кунларда, — дейди Мамазуҳур Номозов биз билан суҳбатда, — бор куч ва имкониятларни ғўза парваришига сафарбар этганмиз. Ғўза парваришида ҳар бир иш юксак агротехника қоидалари асосида амалга оширилмоқда. Механизатор ва сувчилар ўртасида социалистик мусобақа намунали ташкил этилган. Дала меҳнаткашлари юксак унум билан ишлашлари учун барча маданий ва маиший шароитлар яратиб берилган. Деҳқон оромгоҳи бўлган дала шийпонлари комплекс жиҳозланган.

Бир сўз билан айтганда, колхоз меҳнаткашлари съездлар йилида мавжуд 2460 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан хирмон кўтариш йўлида астойдил меҳнат қилмоқдалар. 100 дан ортиқ сиёсий ахборотчи ва лекторлар пахтакорларни янги зафарларга руҳлантирмоқда. Ғўза парвариши барчанинг диққат марказида. Бу ўринда илғор механизаторлар Жамисар Расулов, Маҳмуд Маматқулов, Нурмамат Аҳмаджонов, Иброҳим Мирзабековлар кунлик иш нормаларини ортиғи билан бажариб барчага намуна бўлмоқдалар.

Ҳа, далаларда қайноқ меҳнат жўш урмоқда. Пахтакорлар довонлардан туриб, юксак довонларни кўзлаб меҳнат қилмоқдалар.

К. УБАЙДУЛЛАЕВ,
Сирдарё области.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ТЎЛА ЯКДИЛЛИК

Чехословакиянинг барча марказий газеталари КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев ЧКП Марказий Комитетининг Бош секретари, ЧССР Президенти Г. Гусак билан Қримда учрашганлиги тўғрисидаги хабарни «Тўла якдиллик», «Самимий вазиятда», «Ҳар томонлама ҳамкорликни мустаҳкамлайлик» сарлавҳаси остида биринчи саҳифаларида босиб чиқарди.

Матбуот иккала партия ва давлат раҳбарлари ўзаро ҳамкорлик ва ҳозирги халқаро аҳволга доир масалалар юзасидан фикрларнинг тўла бирлигини таъкидлаганликларини уқтиради. Л. И. Брежнев билан Г. Гусак ўртоқлар, деб таъкидлайди ЧКП Марказий Комитетининг органи «Руде право» газетаси, кўпгина халқаро проблемаларни сидқидиллик вазиятида муҳокама қилдилар ва Европадаги ишларга алоҳида эътибор бердилар. Европа уруш ҳаракатлари майдонига, бунинг устига энг ҳалокатли қурол турлари қўлланиладиган уруш ҳаракатлари майдонига яна айланиб қолмаслиги керак.

«Праце» газетасининг қайд этишича, иккала партия ва мамлакат раҳбарлари қардош социалистик давлатларнинг баҳамжиҳат ҳаракатини ҳар томонлама мустаҳкамлаш, уларнинг бирлиги ва жипслиги ҳар бир социалистик мамлакат ва умуман социалистик ҳамдўстлик олға томон шитоб билан дадил ҳаракат қилишининг мустаҳкам гарантияси эканлигига комил ишонч билдирдилар.

Ҳозирги мураккаб халқаро вазиятда, деб таъкидлайди «Свободне слово» газетаси, АҚШ ва НАТОнинг Ғарбий Европадаги бир қанча мамлакатларда Американинг янги ракета-ядро воситаларини жойлаштириш режалари катта хавф туғдирмоқда. Л. И. Брежнев билан Г. Гусак ўртоқлар бошқа бир истиқбол — ядро қуролларини тарк этиш ва жумладан Европада ядро қуролларини чеклашга доир музокаралар ўтказиш истиқболи борлигини уқтирдилар.

(ТАСС).

ВАТАНПАРВАРЛАР ДАЪВАТИ

Сальвадор ватанпарварларининг муваффақиятлари, мамлакатда чуқур иқтисодий ва сиёсий кризис давом этаётганлиги, армия ва ҳарбий-гражданхунтанинг халқ қўзғолонини бостиришга қодир эмаслиги— буларнинг ҳаммаси Қўшма Штатларни Сальвадордаги миллий озодлик ҳаракатини бостириш учун кескин чоралар кўришга мажбур этади. Сальвадор ватанпарварларининг «Венесеремос» радиостанцияси шу ҳақда гапирди. Радиостанция бирдамлик комитетларини, бутун жаҳондаги тараққийпарвар ҳукуматлар ва халқларни Рейган маъмуриятининг Сальвадордаги ва Марказий Американинг бошқа мамлакатларидаги агрессив сиёсатига қарши курашни кучайтиришга чақирди.

(ТАСС).

ЯНА БИР ҒАЛВА

Кейинги кунларда ғалвали фош этишлар Вашингтонни ларзага келтириб турибди. Р. Рейган маъмуриятининг яна бир юқори мансабдор вакили қилмишлари фош бўлиб қолди. Бу сафар гап президентнинг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчиси, Оқ уйнинг етакчи маслаҳатчиларидан бири Р. Аллен тўғрисида бормоқда.

Кўп ой давом этган текширув давомида «Бостон глоб» газетаси Р. Алленнинг суд жазосидан яшириниб юрган «молиячи» Р. Веско билан пинҳона алоқалари борлигини очиб ташлади. 224 миллион долларни қонунга хилоф равишда ўзлаштириб олганлиги тўғрисидаги иш юзасидан суд қилиниши муқаррар бўлганлиги учун мана шу «молиячи» 1973 йилда Қўшма Штатлардан қочган эди. Аллен мультимиллионернинг кўпгина молиявий «операциялари»га даҳлдор эканини ва ўзининг Веско билан алоқалари тўғрисидаги ҳақиқатни федерал терговдан яширганини «Бостон глоб» газетаси исботлаб берди.

(ТАСС).

ЖИНОИЙ ИТТИФОҚ

Қўшма Штатлар Лотин Америкасидаги реакцион диктатураларни мустаҳкамлаш учун ўзининг содиқ иттифоқчиси Исроилдан фойдаланмоқда. Вашингтон Тель-Авив билан жиноий иттифоқ тузди. Бу иттифоқ регионда миллий озодлик ҳаракатларини бостириш ва халққа душман бўлган режимларни қуроллантириш мақсадини кўзда тутади. Гватемала қуролли халқ ташкилотининг баёнотида шу ҳақда гапирилади.

Ҳужжатда Исроилнинг Гватемаладаги диктатор Лукас Гарсиа билан ҳамкорлиги фош қилинади. Гватемала ҳарбийлари Санто-томас-де-Кастилья порти орқали Исроил қурол-яроғлари ва ҳарбий техникасини олиб турибди.

Исроил маслаҳатчилари, деб уқтириб ўтилади баёнотда, «қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳамкорлик қилиш» баҳонаси билан қишлоқда жазо операцияларини ўтказиш, «стратегик манзилгоҳлар»ни, аслида эса қамоқ лагерларини вужудга келтириш учун диктатурага ёрдам бермоқдалар. Гватемала деҳқонлари ана шу қамоқ лагерларига келтирилмоқда.

(ТАСС).

ШАРҲЛОВЧИ МИНБАРИ

ЗИДДИЯТЛАР ИСКАНЖАСИДА

Канада пойтахти Оттава шаҳрида капиталистик дунёнинг етти йирик мамлакати —АҚШ, Япония, ГФР, Франция, Англия, Италия ва Канада раҳбарларининг навбатдаги кенгаши бўлиб ўтди. Учрашув иштирокчилари ўзларининг мунтазам ўтказиб туриладиган кенгашларининг бу сафаргисига социал-иқтисодий қийинчиликларнинг оғир юки билан келдилар. Чунки «катта еттилик»ка кирувчи мазкур мамлакатларнинг ҳар бирини бугунги кунда иқтисодий тушкунлик, оммавий ишсизлик ва тизгинсиз инфляция қон қақшатмоқда. Жумладан, бу мамлакатларда тўлов балансларининг умумий камомати 40 миллиард долларга етди, ишсизлар сони 10 миллион кишидан ошиб кетди, инфляция даражаси эса 11,5 процентдан пастга тушмаяпти.

Оттавада ўтказилган кенгаш якунлари шуни кўрсатмоқдаки, «катта еттилик» мамлакатлари уларнинг гирибонидан олаётган тангликка оид мураккаб проблемаларни ҳал этишга муваффақ бўла олмадилар. Ҳамма гап шундаки, АҚШ ўз шерикларига нисбатан ҳаддан ташқари қаттиққўллик қилиб, банк ҳисоб ставкаларини 20 процентдан ҳам юқори қилиб қўйди. Бунинг натижасида капиталистик дунё банкларида ҳаракатсиз турган капиталлар АҚШга оқиб кела бошлади. Оқибатда эса Америка долларининг қиймати Ғарб валюталарига нисбатан ошиб кетди. Доллар қийматининг кескин кўтарилиб кетиши АҚШнинг иқтисодий шерикларига қаттиқ зарба бўлиб тушди. Чунки халқаро бозорда доллар орқали ҳисоб-китоб қилинадиган нефть ва бошқа зарур хом ашёни харид қилиш учун бу мамлакатлар ўз валюталарини кўпроқ сарф қилишга мажбур бўлмоқдалар. Кенгашда банк ҳисоб ставкалари муаммосини ҳал этишда ҳеч қандай силжишга эришилмади. Учрашув қатнашчилари зиддиятлар исканжасидан қутулишга ҳар қанча уринмасинлар, бунинг уддасидан чиқа олмадилар. Зеро, Оқ уйнинг Рейган бошлиқ маъмурияти АҚШдан ҳисоб ставкаларини камайтиришни талаб қилаётган ўз шерикларига ён босишдан қатъиян бош тортди.

Шу нарса эътиборни жалб қиладики, аввалги кенгашлардан фарқли ўлароқ, бу сафар Оттавада «еттилик» раҳбарлари сиёсий масалаларни ҳам муҳокама қилдилар. Рейган маъмурияти халқаро проблемаларни ҳал этишда Советларга нисбатан ўзининг агрессив йўлини кенгашнинг бошқа қатнашчиларига ҳам тиқиштиришга уриниб кўрди. Ҳатто «совет ҳарбий хавфи бор» деган уйдирмани баҳона қилиб, ўзининг баъзи машъум ниятларига эришиб ҳам олди. Бу нарса хусусан қуролланиш пойгасини кучайтиришга тааллуқли бўлиб, АҚШ ўз шерикларини қуролланиш учун кўпроқ маблағ ажратишга розилик беришга мажбур этди. У кенгаш қатнашчиларига қўпол тазйиқ ўтказиб, улардан Совет Иттифоқи билан, шунингдек бошқа социалистик мамлакатлар билан савдо-сотиқ ва иқтисодий алоқаларни ривожлантиришдан воз кечишни талаб қилди. Исроилнинг Ливанга қарши агрессияси хусусида кенгашда кўрилган масалада ҳам «шериклар» Яқин Шарқда кескинлик кучайганлигини тан олсалар-да, Исроилни ҳас-пўшлаб, АҚШга ён босишдан нарига ўтолмадилар.

Шу тариқа олий даражада ўтказилган Оттава кенгаши капитализмнинг кескин зиддиятларини ҳал этишга қодир эмаслигини яна бир бор тасдиқлади. Айни пайтда «катта еттилик»нинг еттинчи кенгаши Америка Қўшма Штатлари иқтисодий шерикларини ўз манфаатларига бўйсундиришга уринаётганлигини намойиш этди.

Ф. ШОҲИСМОИЛОВ.

ЭРОНДА САЙЛОВЛАР

ТЕҲРОН, 24 июль (ТАСС). Бугун Эронда мамлакат президенти сайлови ўтказилади. Конституциянинг бажарилишини кузатувчи кенгаш президент лавозимига кўрсатилган 71 номзоддан тўрт нафарини танлаб олди. Ҳозирги бош министр Муҳаммад Али Ражаи сайловда ғалаба қозонишга асосий даъвогардир. Парламент белгилаб қўйганидек, президент сайловида овоз бериш учун қатнашувчиларнинг ёши 15 дан кам бўлмаслиги керак. Айни вақтда Эроннинг 46 сайлов округида мажлисдаги бўш жойларга сайлов ўтказилади. 52 депутат сайланиши керак.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон Коммунистик партиясининг ташаббуси билан бу ерда уюштирилган оммавий намойиш «Ишсизлик проблемасини ҳал этиш учун самарали чоралар кўрилсин», «Нарх-навонинг кўтарилишига чек қўйилсин», «Чайқовчиларнинг фаолиятига зарба берилсин» деган шиорлар остида ўтди.

ЛОНДОН. Англия парламенти жамоа палатасининг аъзоларидан 60 дан ортиқ киши Исроилнинг Ливанга қарши ваҳшиёна агрессиясини қатъиян қораловчи резолюцияни депутатларнинг муҳокамасига тақдим этди. Парламент аъзолари Исроилнинг ҳаракатлари Яқин Шарқдаги можарони кучайтиришга олиб боради, деб таъкидладилар. Улар «Исроилнинг Ливан граждан аҳолисини қириб ташлаш йўлидаги ҳаракатларини тўхтатиш учун зарур чоралар» кўришни Англия ҳукуматидан талаб этдилар.

ВАШИНГТОН. АҚШ давлат департаменти Вашингтон маъмуриятининг Чили, Парагвай ва Уругвайдаги режимларга бериладиган молиявий ёрдамни кўпайтириш ниятида эканлигини тасдиқлади. Ташқи сиёсат маҳкамасининг вакили Жонстон бундай деди: Вашингтон халқаро молия ташкилотларининг бу мамлакатларга қарз беришини қўллаб-қувватлайди. (ТАСС).

ЛЕЙБОРИСТЛАР ПРОГРАММАСИ

Буюк Британия лейбористлар партияси миллий ижроия комитети маъқуллаган программ ҳужжат лойиҳасида партиянинг мудофаа соҳасидаги сиёсатининг асосий йўналишлари белгиланган. Унда кенг кўламдаги милитаристик тайёргарликлар, Англиянинг Пентагон стратегларига бўйсундирилганлиги муносабати билан партиянинг оддий аъзолари, инглиз касаба союзларининг кўп миллионли армияси ўртасида ташвиш кучайиб кетганлиги ўз ифодасини топди.

Ҳужжатда уқтириладики, лейбористлар партияси Американинг қанотли ракеталари ва нейтрон бомбалари ишлаб чиқарилишига ҳамда улар Англия тупроғида жойлаштирилишига қатъиян қарши чиқади. Англияда лейбористлар ҳукумати ҳокимият тепасига келган тақдирда, дейилади сўнгра ҳужжатда, бу ҳукумат Американинг шу қуроли мамлакат территориясида жойлаштирилишини тақиқлаб қўяди.

Лейбористлар партияси Англияни Қўшма Штатларнинг Ғарбий Европадаги бош ҳарбий базасига айлантиришдан иборат шармандали ва тинчлик иши учун хатарли уринишлар тўхтатилишини талаб қилаётган миллионлаб инглизларнинг орзу-умидларини ифода этиб, мамлакатни Пентагоннинг Буюк Британиядаги кўпдан-кўп «қалъалари»дан халос қилиш ниятидадир. Бу мажбурият партиянинг сайловолди манифестига киритилади. (ТАСС).

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида

Ойдин йўлдан

ОМОЧ ВА КЕТМОНДАН—ЗАМОНАВИЙ ТЕХНИКАГА

Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ пролетариат доҳийси В. И. Ленин мамлакатимизда 100 минг трактор бўлишини орзу қилган эди. Эндиликда биргина республикамиз далаларида 156 минг трактор, 36 мингдан ортиқ пахта териш машинаси самарали ишлаяпти.

Революциядан илгари эса ўлкада ҳеч қандай трактор йўқ эди. Ерга омоч ва кетмон билан ишлов берилarди. Революциядан сал кейинроқ, 1924 йилда республика далаларида дастлабки тракторлар синаб кўрилганида одамлар ҳайратдан ёқа ушлашганди. Ўшанда мамлакатимизнинг пахта мустақиллигини таъминлаш учун кураш бошланганди. 1929 йилда эса Тошкентда қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводини бунёд этишга киришилди. 30-йилларда дастлабки пахта териш машиналари ишлаб чиқарила бошланди. 1932 йилда эса мамлакатимизда пахта мустақиллигига эришилди. Ўшанда Ўзбекистон пахтакорлари ўзларининг 804 минг тонналик хирмонлари билан бу ишга катта ҳисса қўшишди.

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг тематик павильонида очилган «Омоч ва кетмондан — замонавий трактор ва пахта териш машиналарига» деб аталган кўргазмада ана шундай рақамлар келтирилади. Экспозициядаги фотосуратлар, рақамлар, кўргазмали қуроллар республикада қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш борасида қилинган ишлар ҳақида марокли ҳикоя қилади.

Кўргазмага қўйилган омоч томошабинларга узоқ ўтмишни эслатади. Ўзбек деҳқонининг оғир турмуши томошабинлар кўз ўнгида намоён бўлади. Омоч ёнига қўйилган «СХМ-48» вертикаль шпинделли бир қаторли пахта териш машинаси диққатимизни тортди. Чунки бу машина республика пахта териш машиналарининг тўнғичидир. Бу пахта теришни механизациялашда дастлабки қадам эди. 1950 йилда бу машинани яратганликлари учун Волков, Марков, Розенблюмдан иборат авторлар коллективи СССР Давлат мукофотига сазовор бўлишган эди. Бу машинанинг бункерига бор-йўғи 150 килограмм пахта сиғса ҳам, пахта териш машиналари яратиш борасидаги муҳим иш эди.

Кейинчалик республикамизда пахтачилик машинасозлиги кескин ривожланди. Икки қаторли, тўрт қаторли, ҳатто олти қаторли машиналар яратилди. Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, ҳозирги пайтда Ўзбекистонда 36 мингдан ортиқ пахта териш машинаси самарали ишлаб турибди. Бу машиналарнинг ҳар бири билан йилига ўртача 100 тоннадан ортиқ пахта териляпти.

Суратда: кўргазма залида. Ф. Шарафиддинов фотоси.

Республикамизда қишлоқ хўжалиги машинасозлигининг жуда катта гигантлари юзага келди. Тошкент трактор заводи, «Ташсельмаш», «Узбексельмаш», «Чирчиксельмаш» заводлари ана шундай корхоналардир. Биргина «Ташсельмаш» заводи ўнинчи беш йиллик мобайнида 43,5 мингта пахта териш машинаси ишлаб чиқарди. Бу ерда ингичка толали пахтани терадиган «ХВН-1,2А» машинаси ишлаб чиқарила бошланди. «Союзмашхлопководство» ва «Технолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида ҳам бу борада катта ишлар амалга оширияпти. Биргина «Технолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида ўнинчи беш йилликда иқтисодий самараси 2,7 миллион сўмлик 70 ихтиро ишлаб чиқаришга жорий этилди.

Экспозицияга қўйилган кўплаб бошқа экспонатлар ҳам Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги машинасозлиги нақадар юксалганини кўрсатади. Кўргазма томошабинларда катта таассурот қолдиряпти.

Ш. МИРҲАБИБОВ.

МЕРОС

АҲИЛ ОИЛАЛАР ДАВРАСИДА

Суннат Қосимович қўлида бир даста китоб билан кириб келди. Нозимжон одати бўйича югуриб бориб, китобларни олди-да, уйига кириб кетди. Уларга «С. Қосимовнинг шахсий кутубхонаси» деб ёзилган муҳрни босиб, махсус журналга китобларнинг номларини қайд этди. Журналдаги «2211» рақами қаршисига Достоевскийнинг «Телба» асари деб ёзиб қўйди. Кейин у китобларни хонанинг кенг бир томонини эгаллаган жовонга териб қўйди.

Нозимжон эндигина ўн ёшга кирган. Лекин дадаси ва онаси ўргатган бу ишларни у яхши уддалайди. Суннат Қосимович шунинг учун ҳам ўғлини фахр билан библиограф деб эркалайди. «Ўғлимизга ҳали жуда ёшликдан бу ишни юклаб, хато қилмадик, — дейди у. — Бу иш болада китобга нисбатан кучли меҳр уйғотди. Унга қандай муносабатда бўлишни ўргатди...»

Суннат ака — врач. У Жиззахдаги 1-область шифохонасида травматология бўлимини бошқаради. Китобга ёшлигидан меҳр қўйган. Шунинг учун у ўзи тарбияланган болалар уйининг ходимларидан беҳад миннатдор.

— Мен ҳаётда қандай яхши натижаларга эришган бўлсам, буларнинг ҳаммасига китоб туфайли эришдим, — дейди у. — китоб туфайли кўп қизиққан нарсаларимни мукаммал эгалладим. Болаларни ҳам китобга нисбатан алоҳида меҳр руҳида тарбиялаётганим сабаби ана шунда.

Суннат аканинг ҳамма болалари ҳам китобни севади. Буни қарийб 2,5 минг китоб фондига эга бўлган шахсий кутубхонани кузатганда ҳам билиб олиш осон. Ундаги жовонлар ўн бўлимга бўлинган. Биргина медицина адабиётлари хирургия ва нейрохирургия, анатомия, фармакология, травматология бўлимларига ажратилган. Сўнгги бўлим ота касбини эгаллаш учун Самарқанд медицина институтининг болалар касалликларини даволаш бўлимида таҳсил олаётган Гулнорага тегишли. У ҳам китобхонликда дадаси Суннат акадан қолишмайди. Шунинг учун ҳам бўлимдаги китоблар сони қарийб 500 тага етиб қолган.

1895 йилда Санкт-Петербургдаги амалий медицина нашриётида чоп этилган доктор О. Гельферехнинг олти томлик чўнтак медицина атласи, 1896 йилда босмадан чиққан А. Ландерернинг «Хирургия диагностикаси», 1905 йилда босилган «Бахтсиз ҳодисаларда биринчи ёрдам» сингари кўплаб ноёб китоблар шахсий кутубхонанинг алоҳида бўлимидан ўрин олган.

Шуниси қизиқарлики, кутубхонада уй эгасининг шахсий фотолавҳалари, шахсий кинолентaлари, шахсий тўпламалари, шахсий ижодлари ҳам ўрин олган. Дарвоқе, қишлоқ врачи ўз касби билангина эмас, ўзи ёзган оммабоп китоблари билан ҳам кўпчиликка танилган. Тошкент медицина нашриёти яқинда унинг «Буни ҳамма билиши зарур» деб аталган тўртинчи китобини босмадан чиқарди. Унинг 1967 йилда босилган «Табибликка ишонишнинг оқибатлари» китоби ҳар бир атеист учун яхши қўлланма бўла олади. Қишлоқ врачининг «Мастлик — мажруҳлик», «Қишлоқ хўжалиги травмаларида биринчи ёрдам» китоблари ҳам алкоголизмга қарши курашда илмий пропаганда ролини бажара олади. Яқинда у нашриётнинг буюртмаси асосида ўзининг бешинчи китобини ёзиб тугаллади. Врач уни «Болалар травмасининг олдини олиш» деб номлади. Бу китоб ҳар бир ота-она учунгина эмас, ҳар бир мактаб коллективи учун ҳам жуда зарурдир.

Суннат Қосимов болаларни ғоят севади. Бўш вақтларида уларни турли машғулотларга қизиқтириш йўлларини яхши билади. Унинг ўғил-қизлари машина ҳайдашни, фото ва кино камера билан ишлашни мукаммал ўрганиб олишгани сабаби ана шунда. У фарзандлари билан бирга Жиззах шаҳрининг табиати ва тарихига доир кинолавҳалар яратди. Унинг айниқса «Табиат билан олишув», «Гўрдара манзаралари», «Альпинистлар», «Архар — менинг дўстим» каби кино лавҳалари, «Жиззах медицина тарихи» деб аталган фото йилномаси кишиларда яхши таассурот қолдирган. Улар орасида қизи Наргизанинг суратга олган ленталари ҳам бор.

Суннат аканинг турмуш ўртоғи Нарҳе опа яхши тикувчи. Болаларга касб ўргатишда у ҳам тиниб-тинчимайди. Хуллас, оиладаги қизиқарли машғулотлар, масъулиятли ва фахрли топшириқлар болалар тарбиясида ўзига хос мактаб ролини бажараётгани ғоят қувонарлидир. Болалар вақтни қадрлашнинг моҳияти билан бирга касбнинг шарофатини яхшироқ ҳис этадиган бўлишмоқда. Шу жиҳатдан қишлоқ врачининг оила мактаби кўпчиликка ибрат бўляпти.

Н. МИРЗАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Факт ва шарҳ

МИНГ ЁШЛИ ДАРАХТ

Жиззах область Фориш районининг Можирим қишлоғидаги саур дарахти Ўзбекистоннинг энг қадимги дарахтларидан бири эканлиги аниқланди. Ўн асрлик — минг ёшдаги бу дарахтнинг айланаси саккиз метрдан ортиқ.

Табиатда бизнинг давримизгача қадимий геологик кўринишлар, турли шаршара ва кўллар, ажойиб табиат манзаралари ҳамда кўп асрлик дарахтлар сақланиб қолган. Буларнинг бари маданий-тарихий ва эстетик аҳамиятга эга, албатта. Қадимги азим дарахтлар эса бунда алоҳида ўрин тутади ва улар давлат томонидан муҳофаза этилиб, ўрганилади. Республикамизда ёши бир неча асрга тенг дарахтлар сони юздан ортиқ бўлиб, улар хиёбонларда, чойхоналар олдида, қабристонларда сақланиб қолган. Уларнинг айримлари ҳозиргача мева беради.

Қадимий ва ёши «улуғ» дарахтлар орасида қарағайлар ва сарвлар оиласига мансуб бўлган доимий яшил дарахтлар алоҳида ўрин тутади. Ер шаридаги энг қадимги дарахт ҳозир Калифорния тоғларидаги (АҚШ) қарағай бўлиб, олимларнинг ҳисоблашича унинг ёши 4,5 минг йилдан ортиқ. Ундан ташқари Шимолий Америкада ёши 2,5—3 минг йилдан ортиқ бўлган мамонт дарахтлари ёки секвойялар учрайди. СССРда ёши бир неча асрни ташкил этадиган эман, қорақайин, чинор, арча, қарағай, биота (саур) каби дарахтлар жуда кўп. Республикамизда тоғ арчаси умри боқий дарахтлардан ҳисобланади.

Можирим қишлоғининг юқори қисмида, Арчамачит деб номланган жойнинг сув билан таъминланган ёнбағрида жойлашган, минг ёшли саур дарахти ҳақида маҳаллий халқнинг талай ривоят ва афсоналари мавжуд. Бир неча асрлар ўсиб, ривожланганлиги учун унга биота, ореnталис, яъни юнонча «ҳаётий» номи берилган. Бу доимий яшил дарахтнинг барглари одатда тангасимон ва майда бўлади. Меваси бир-икки сантиметр яшил рангда, пишиш даврида қўнғирга айланади. Март-апрель ойларида гуллайди, уруғи эса сентябрда пишади. У яхши манзарали дарахт бўлиб, шаҳарларни кўкаламзорлаштиришда кенг қўлланилмоқда. Ўйлаймизки, Можиримсой ерларининг Нурота тоғ-ёнғоқ қўриқхонасига ўтказилиши архар, бургут, болтаютар, каклик каби ҳозир ноёб бўлган ҳайвонлар, қушлар ва ўсимликларни сақлаш, кўпайтириш, ўрганиш билан бир қаторда маданий-тарихий аҳамиятга эга бўлган бу дарахтнинг келажак авлодларгача сақланишига ёрдам беради.

Ш. ҒАНИЕВ,
биология фанлари кандидати.

СПОРТ

УНИВЕРСИАДА:

ПОЛВОННИНГ КУМУШ МЕДАЛИ

Руминия пойтахтида Бутунжаҳон студент ёшларининг спорт ўйинлари — Универсиада баҳслари давом этмоқда. Универсиада чемпионлиги учун курашаётган республикамиз тўрт спортчисидан бири — классик кураш устаси тошкентлик Комил Фаткулин беллашувларни ниҳоясига етказди. У 57 килограмм вазнли полвонлар қатори майдонга тушиб, ҳал қилувчи баҳсгача муваффақиятли курашди. Финалда эса румин курашчиси Н. Замфирга имкониятни бой бериб, ғолиблик супасининг иккинчи поғонасига кўтарилди ва кўксига кумуш медаль тақди. Енгил атлетикачимиз Александр Черников эса уч ҳатлаб сакрашда 16 метр 53 сантиметрли натижа кўрсатиб, еттинчи ўринни олди.

ЧИМ ХОККЕЙ:

НАВБАТ — ФИНАЛГА

Тошкент ва Самарқандда Бутуниттифоқ зонал мусобақалари ўтказилди. «Политотдел» колхозида давом этган қизлар ўртасидаги баҳсда майдон эгалари учрашувларни мағлубиятсиз ўтказиб, биринчи ўринни эгаллашди. Андижонлик хоккейчилар эса иккинчи ўринни олишди. Самарқандда ўтказилган ўсмирлар ўртасидаги мусобақаларда Олмаота ва самарқандлик хоккейчилар фахрли ўринларга кўтарилишди. Энди ғолиб командалар Тошкентда ўтказиладиган Бутуниттифоқ финал баҳсида иштирок этадилар.

БУТУНИТТИФОҚ ЎҚУВЧИЛАР СПАРТАКИАДАСИ

● БАДИИЙ ГИМНАСТИКА. Ўсмирлар ўртасида мамлакат чемпионатининг кумуш медали совриндори тошкентлик иқтидорли гимнастикачи Венера Зарипова мусобақаларни муваффақиятли бошлади. У арғамчи ва ҳалқа билан бажариладиган машқларни ўрнига қўйиб, ҳозир биринчи ўринда бормоқда.

● БОКС. Ёш чарм қўлқоп усталаридан Х. Нурмуҳамедов, У. Одилов, Т. Иброҳимов, В. Гореннолар ярим финалга йўлланма олишди.

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

● ОЛИЙ ЛИГА. Навбатдаги тур учрашувларида киевлик динамочилар Ростов-Дон армиячилари меҳмони бўлиб (1:0), жами очколарини 36 тага етказишди. «Кубань» командасини 4:2 ҳисобида мағлубиятга учратган спартакчилар эса 29 очко билан иккинчи ўринни эгаллаб турибди. «Зенит» — «Динамо» (Тб) учрашувидан (2:2) кейин грузин футболчилари ҳисобидаги очколар 26 тага етди. Қолган учрашувлар қуйидагича бўлди: «Қайрат» — ЦСКА — 0:2, «Нефтчи» — «Черноморец» — 2:1, «Динамо» (Мн) — «Арарат» — 1:2, «Шахтер» — «Днепр» — 5:3, «Пахтакор» командаси торпедочиларни қабул қилиб (1:1) очколарини 10 тага етказди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

27 ИЮЛЬ — 2 АВГУСТ

27 ИЮЛЬ, ДУШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Баскервилей лақабли ит. Бадиий фильм. 1-2-сериялар. 12.35 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Илмий оммабоп фильм. 16.30 — Оналар мактаби. 17.00 — Қадрдон ўлка оҳанглари. 17.30 — Ёшлар адреслари. 18.30 — Ҳужжатли фильм. 18.55 — КПСС XXVI съезди қарорлари — ҳаётга! 19.25 — Универсиада кундалиги. 19.40 — Жизель. Спектакль. 21.30 — Время. 22.05 — Универсиада-81. 22.45 — Дунё воқеалари. 23.00 — Спорт программасининг давоми. 23.25 — Концерт.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I.

18.05 — Янгра, пионер ёзи. 18.35 — Абитуриент-81. 19.05 — Мусобақа — омма ижоди. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳайвонларошлик ҳақида. 20.10 — Пахтакорларнинг шу кунги муҳим вазифалари. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Ўзбекистон — Тюмень ўлкасига. 22.35 — Муҳаббатнома. Бадиий фильм, 1-серия.

II.

18.40 — Болалар учун фильм. 18.55 — Ҳужжатли фильм. 19.50 — Тарханлар. Телефильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.25 — Энг секин юрар поезд. Бадиий фильм.

28 ИЮЛЬ, СЕШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мультфильмлар. 10.30 — Жизель. Спектакль. 12.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.15 — Болалар учун фильм. 17.20 — Меҳнат шон-шуҳрати байроқдорлари. 17.35 — Илмий-оммабоп фильм. 17.55 — Концерт. 18.15 — Асли болаликдан. 19.00 — Универсиада кундалиги. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Р. Шарипова куйлайди. 20.05 — Капитал мамлакатларида ишсизлик ҳақида. 20.20 — Синдикат 2. Бадиий фильм, 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Концерт. 22.45 — Дунё воқеалари. 23.00 — Концертнинг давоми.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I.

11.30 — Болалар учун фильм-концерт. 12.20 — Муҳаббатнома. Бадиий фильм, 1-серия. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Камалак. 19.00 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ижод гулшани. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Бутуниттифоқ ўқувчилар Спартакиадаси якунларига доир. 22.20 — Озуқа ишлаб чиқариш резервлари. 22.40 — Муҳаббатнома. Бадиий фильм, 2-серия.

II.

18.40 — Болалар учун бадиий фильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.25 — Қизиқувчилар экрани. 20.55 — Бадиий ўқиш.

29 ИЮЛЬ, ЧОРШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Сизга манзур шеърлар. 10.35 — Оддий кун ташвишлари. Бадиий фильм. 11.50 — Концерт. 12.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 16.00 — Рус тили. 16.30 — Қўшиқларимиз парвоз эт. 17.30 — Шахмат мактаби. 18.00 — Концерт. 18.30 — Горнчилар, қаердасиз! 19.00 — Универсиада кундалиги. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Муаммолар, изланишлар, ечимлар. 21.00 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Ёшлар кечаси. 22.45 — Дунё воқеалари. 23.00 — Ёшлар кечасининг давоми.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I.

11.30 — Қўғирчоқ фильм. 12.10 — Муҳаббатнома. Бадиий фильм, 2-серия. 18.20 — Қўғирчоқ фильм. 18.40 — Китоб — бизнинг дўстимиз. 19.15 — КПСС XXVI съезди қарорлари — ҳаётга! 19.30 — Ахборот. 19.45 — Калит. Телетеатр. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Гўзал Елена. Спектакль. Танаффусда — Бугун оламда нима гап.

II.

18.40 — Болалар учун фильм. 19.00 — Ҳужжатли фильмлар. 19.40 — Реклама. 20.00 Янгиликлар. 20.25 — Женя, Женечка ва Катюша. Бадиий фильм.

30 ИЮЛЬ, ПАЙШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мультфильм 10.15 — Синдикат-2. Бадиий фильм, 1-серия. 11.20 — Киносаёҳатчилар клуби. 12.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Кинопрограмма. 16.05 — Болалар учун фильм. 17.15 — Концерт. 17.40 — Кучлилар, довюраклар, эпчиллар. 18.25 — Инсон ва қонун. 19.00 — Универсиада кундалиги. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.35 — Фан оламида. 20.05 — Халқ оҳанглари. 20.20 — Синдикат-2. Бадиий фильм, 2-серия. 21.30 — Время. 22.05 — 1981 йил қўшиқлари. 22.45 — Дунё воқеалари. 23.00 — 1981 йил қўшиқлари (давоми).

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I.

11.30 — Санъат ғунчалари. 12.30 — Ҳужжатли кино экрани. 18.20 — Юлдузча. 19.10 — Буюк қалб эгаси. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ишчанлик руҳидаги даврада. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Нон мадҳияси. 22.35 — Она қалби. Бадиий фильм.

II.

18.40 — Телеспектакль. 20.05 — Янгиликлар. 20.30 — Фильм-концерт.

31 ИЮЛЬ, ЖУМА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мультфильм 10.15 — Синдикат-2. Бадиий фильм, 2-серия. 11.20 — Ҳайвонот оламида. 12.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — Ҳунар-техника билим юртларида нимага ва қандай қилиб ўргатишади. 16.40 — Москва ва москваликлар. 17.10 — Халқ талантлари. 17.55 — К. Тренев. Любовь Яровая. 18.45 — Фильм-концерт. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Илья Николаевич Ульянов. Туғилган кунининг 150 йиллигига. 20.00 Концерт. 20.20 — Синдикат-2. Бадиий фильм, 3-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Ҳужжатли фильм. 22.45 — Дунё воқеалари. 23.00 — Лўлилар қўшиқлари ва рақслари.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I.

11.30 — Бойчечак. 12.00 — Гулнома. Спектакль. 13.40 — Она қалби. Бадиий фильм. 18.20 — Қўғирчоқ фильм. 18.30 — Фильм-концерт. 19.00 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Халқ контроли экрани. 20.15 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Ахборот. 20.45 — Н. Шерматов рақсга тушади. 21.30 — Время. 22.05 — Дунё воқеалари. 22.35 — В. Марецкая ҳақида нималарни биласиз? Фильм-портрет.

II.

18.40 — Чет эллик қиз. Бадиий фильм. 19.50 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.25 — Сарой таклиф этади. 20.55 — Ҳужжатли фильмлар.

1 АВГУСТ, ШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.00 — Синдикат-2 Бадиий фильм, 3-серия. 11.05 — АБВГДейка. 11.35 — Ота-оналар, сизлар учун. 12.05 — Камондан отиш бўйича СССР чемпионати. 12.35 — Камалак. 13.00 — Спортлото. 13.10 — Учрашувлар. 13.55 — Концерт. 14.40 — Мультфильм. 15.00 — Дунё воқеалари. 15.15 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 16.15 — Архитектура. Олимпиада иншоотлари. 16.45 — Фақат оролни ўзинг билан олиб кетмайсан. Бадиий фильм. 17.50 — Ҳужжатли фильм. 18.05 — Сиёсий шарҳловчи В. Бекетов суҳбати. 18.35 — Фильм-концерт. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 20.15 — Кўз олдингда намоён бўламан. 21.30 — Время. 22.00 — Футбол. СССР — «Атлетико» (Мадрид).

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Телеминиатюралар. 10.55 — Циркни севмай бўладими. 11.40 — Ёшлик. 12.40 — Қорли ўлка нафаси. Бадиий фильм. 14.10 — Шахмат мактаби. 14.40 — Телефильм. 15.00 — Йўл ҳаракати хавфсизлиги учун. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Қувноқлар даврасида. 19.00 — Замондан ўзиб. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Оламга саёҳат. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Совет Ўзбекистони композиторлари. М. Бурхонов. 21.30 — Время. 22.00 — Совет Ўзбекистони композиторлари (давоми). 23.20 — Ҳужжатли фильм.

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

17.50 — Душанба кўрсатувлари.

2 АВГУСТ, ЯКШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Зарядкага сафланинг. 10.00 Будильник. 10.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.30 — Здоровье. 12.15 — Тонгги почта. 12.50 — Фан ва техника. 13.00 — Қишлоқ янгиликлари 14.00 — Музикали киоск. 14.30 — Ҳаётга йўлланма. 15.15 — Н. Раҳматова куйлайди. 15.55 — Ҳужжатли фильм. 16.20 — Киносаёҳатчилар клуби. 17.20 — Бугун — Бутуниттифоқ темирйўлчилар куни. 17.40 — Концерт. 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — Цирк майдонида 20.00 — Ғаройиб Сэвидж хоним. Спектакль 21.30 — Время. 22.05 — Спектаклнинг давоми. 23.10 — Футбол шарҳи. 23.30 — Янгиликлар.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Фильм-концерт. 10.40 — Эртаклар оламида. 11.30 — Сўнгги таътиллар. Бадиий фильм 12.50 — Ўзбекистон спорти. 13.20 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 13.50 — Онамларнинг мактаби. 14.20 — Реклама. 18.20 — Қўғирчоқ фильм. 18.30 — Концерт. 19.10 — Бугун — Бутуниттифоқ темирйўлчилар куни. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Телеминиатюралар. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Август — ҳосил тўплашда ҳал қилувчи ой. 22.20 — Татаристон АССРда Қорақалпоғистон АССР адабиёти ва санъати кунларининг тантанали очилишига бағишланган концерт.

ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

16.00 — Фрунзе кўрсатувлари.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Буратино кўргазмаси. 10.35 — Ота-оналар, сизлар учун. 11.05 — Сизни қизиқтирган китоблар. 11.50 — Спортлото. 12.00 — Кубанинг миллий байрами. 12.30 — Камалак. 13.00 — Инсон. Ер. Коинот. 13.45 — Фронтдош дўстлар клуби. 15.15 — Дунё воқеалари. 15.30 — Эртага — Савдо ходимлари куни. 15.50 — Хатларингиз асосида. 16.35 — Ҳайвонот оламида. 17.35 — Универсиада—81. 17.50 — Сиёсий шарҳловчи Л. Вознесенский суҳбати. 18.20 — Бадиий фильм. 19.15 — 9-студия. 20.15 — Шерлок Холмс ва доктор Ватсоннинг саргузаштлари. Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Бадиий фильмнинг 2-серияси. 23.20 — Универсиада—81. 00.05 — Янгиликлар.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Концерт. 10.50 — Болалар фронтга кетаётган эди. Бадиий фильм. 12.10 — Инсон болаликдан бошланади. 12.45 — Ўн учинчи раис Спектакль. 14.35 — Кинопублицист экрани. 15.15 — Ёшлик. 17.00 — Дўстлик экрани. 18.00 — Қўғирчоқ фильмлар. 18.30 — До-ре-ми-фа-соль. 19.00 — Ота-оналар университети. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Оламга саёҳат. 20.30 Ахборот. 20.50 — М. Аҳмедова рақсга тушади. 21.30 — Время. 22.05 — Ҳужжатли фильм. 22.35 — Оталар сўзи — ақлнинг кўзи.

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.00 — Душанба кўрсатувлари.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Эстрада концерти. 9.35 — Ёшлик. 10.15 — Дутоналар. 11.30 — Танбур ва сато тароналари. 13.00 — Ем-хашак тайёрлашнинг боришини текширамиз. 13.30 — Хатларингизни ўқиб. 14.00 — Орзу. 16.10 «Сўқоқ»да дам олаётганларнинг талабларига биноан концерт. 17.00 — Ёшлик. 18.15 — Коммунистлар авангард. Радиоҳикоя. 18.30 — Ижодиёт оламида. 19.20 — Мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ XVI Спартакиадаси кундалиги. 19.30 — Музикали глобус. 20.50 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.00 — Ёз оқшомлари. 22.30 — Ўзбек давлат филармонияси солистларининг концерти. 23.15 — Дам олиш концерти.

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг
ЎРТА ОСИЁ МЕДИЦИНА ПЕДИАТРИЯ ИНСТИТУТИ
кафедралар бўйича
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудир: жисмоний тарбия;
доцентлар: социал гигиена ва соғлиқни сақлашни ташкил этиш; қулоқ, томоқ ва бурун касалликлари; иккинчи педиатрия факультетининг госпиталь педиатрияси;
ассистентлар: биринчи педиатрия факультетининг госпиталь педиатрияси (2 ўрин), иккинчи педиатрия факультетининг госпиталь педиатрияси (2), асаб касалликлари (ярим ставка), биринчи педиатрия факультетининг болалар юқумли касалликлари, иккинчи педиатрия факультетининг факультет хирургияси, ноорганик химия, тери-венерик касалликлар, социал гигиена, ортопедия ва травматология, акушерлик ва гинекология;
ўқитувчи: физика.
Марказий илмий-тадқиқот лабораториясининг раҳбари.
КОНКУРС МУДДАТИ — 11 АВГУСТГАЧА.

Мурожаат учун адрес: 700140, Тошкент шаҳри, К-140, Чермет кўчаси, 103-уй.

ТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!
ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА
1 АВГУСТДА
64-МАВСУМ ОЧИЛАДИ

Ўзбекистон республика туристик ва экскурсия совети совет раисининг ўринбосари Ф. И. Раҳимовга укаси
Мэлс Эргашевич РАҲИМОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80 32-53-14 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22; стенографистка — 33-73-43; 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.